ALEXIS V. DRĂCULEA

IN RETRAGERE

SCHIŢE ŞI NUVELE DIN RĂSBOIU

CUPRINSUL

ÎN RETRAGERE. — PE POZIŢIE. — SOŢA ANGELICA. — RĂSBOIU ŞI IUBIRE. — BAIA. — LEGATUL. — SARAH.

Adaos: PĂCĂTOASA.

BUCUREŞTI
TIPOGRAFIA PROFESIONALĂ, DIM. C. IONESCU
9. — STRADA CÂMPINEANU. — 9.
1918

Preţul 2 Lei

ALEXIS V. DRĂCULEA

ÎN RETRAGERE

Schiţe şi nuvele din răsboiu

EDITURA PENTRU LITERATURĂ CONTEMPORANĂ
CONTEMPORARY LITERATURE PRESS

Bucureşti 2010

EDITURA PENTRU LITERATURĂ CONTEMPORANĂ
CONTEMPORARY LITERATURE PRESS
http://mttlc.ro/editura/

MIHAIL C. VLĂDESCU (1886-1931)
a scris şi sub pseudonimul **ALEXIS V. DRĂCULEA**.

1918 Alexis V. Drăculea, *Jurnalul meu de războiu*
1918 Alexis V. Drăculea, *În retragere. Schiţe şi nuvele din războiu*
1925 Mihail C. Vlădescu, *Problema Comandamentului. Două sisteme*
1928 Alexis V. Drăculea, *Ioana. Tragedie în 3 acte*
n.d. (fără dată) Mihail C. Vlădescu, *Voica. Dramă în 5 acte*

Redactori: **LIDIA VIANU, C. GEORGE SANDULESCU**

Tehnoredactare: Diana Frone, Carmen Dumitru

Publicat inițial în 1918, Bucureşti, Tipografia Profesională Dim. C. Ionescu

© 2010 C. George SANDULESCU

ISBN: 978-606-92387-3-8

ALEXIS V. DRĂCULEA

IN RETRAGERE

SCHIȚE ȘI POVESTIRI

BUCUREȘTI
TIPOGRAFIA PROFESIONALĂ, DIM. C. IONESCU
9. — STRADA CÂMPINEANU. — 9.
1918

EDITURA PENTRU LITERATURĂ CONTEMPORANĂ
CONTEMPORARY LITERATURE PRESS

CUPRINS

În retragere, 3
Pe poziție, 23
Sora Angelica, 35
Răsboiu şi iubire, 47
Baia, 59
Legatul, 69
Sarah, 81
Păcătoasa, 85

EDITURA PENTRU LITERATURĂ CONTEMPORANĂ
CONTEMPORARY LITERATURE PRESS

IN RETRAGERE

— Iubirea... ce e iubirea? Știți voi, ce e iubirea? Ați simțit-o, ca să vă vorbesc serios? A iubi una și aceeași femee... A o iubi până la moarte, cu disperare. A o aveà în sânge, în creer, aici, în tot locul și în tot momentul... Ziua și noaptea... Să nu poți să faci un pas, fără să n'o vezi... S'o simți lângă tine într'una. Să-i auzi respirația... Să te amețești de căldura și de parfumul ei... Să te frământi așa, singur, în neștire, ceasuri întregi. S'o chemi pe nume... Să te uiți năuc la tot ce e în jurul tău, fără să înțelegi ceva, fără să-ți pese de ceva... Ce lucru cumplit și plăcut e dragostea. Nu e jucărie, fraților, ascultați-mă pe mine Nu iubesc toți astfel o femee.

Așa vorbeà adineaori camaradul nostru Stroja și noi îl ascultam toți uimiți și parcă cuprinși de un sentiment de teamă. De fapt el erà șeful nostru, acum. În luptele din zilele trecute, pe văile Buzăului, ne căzuse Căpitanul, și el, ca cel mai vechiu în grad, luase comanda escadronului. Mergeam la pas, călări, tocmai intram în satul Nisipurile din Județul Râmnicu-Sărat.

EDITURA PENTRU LITERATURĂ CONTEMPORANĂ
CONTEMPORARY LITERATURE PRESS

Cuvintele lui aprinse, mă pătrundeau și-mi dădeau neliniștea pe care o ai de obicei, în așteptarea unui eveniment.

Omul acesta vorbeà foarte puțin. Nu știam ce să credem despre el. Adesea-ori am căutat să-l observ și aceea ce m'a isbit, dela prima vedere, e un contrast mișcător în toate acțiunile și în tot felul lui de a fi. Aveà momente de o exuberanță și de o veselie așa de dulce și de comunicativă, în cât îl iubeam numai văzându-l. Din contră, în aceeași zi, aveà crize de o tristețe acută, când erà așa de abătut și de zdrobit, în cât toți eram îngrijați de soarta lui.

Și nu aveam nici o explicațiune. De multe ori am încercat să-l întreb, să-l rog să-mi spue ce are și dacă îi pot fi de folos. Erà acum întâia oară când ne vorbeà astfel. Ne bucuram că o să avem cel puțin de astădată, deslegarea acestui mister.

Ce om curios erà șeful nostru, sub-locotenentul Stroja Nicolae. Bun până la slăbiciune, de o delicateță femeiască, l'am văzut în recunoașteri, în lupte, de un curaj și de o îndărătnicie, care pe noi subalternii lui ne înspăimântà. În timpul focului, erà fiara deslănțuită, noi îi ziceam „pantera" și nu exageram deloc, căci dispretul de moarte și furia cu care se aruncà tot înainte, ne făceà pe toți să-l credem nebun.

Odată pericolul trecut, devenià altul, erà absolut de nerecunoscut, nu se mai interesà de nimic, incapabil să dea un ordin, se perdeà în lucrurile cele mai mici, nu luà nici o hotărâre, îi reproșam chiar că nu-l ascultă soldații și că disciplina în unitate a scăzut mult. Rămânea nepăsător; nu erà posibilă nici o îndreptare.

EDITURA PENTRU LITERATURĂ CONTEMPORANĂ
CONTEMPORARY LITERATURE PRESS

De ce vorbeà acum? Ce l'a decis să-şi spue ce are pe inimă, n'am putut să pricep numaidecât.

In orice caz, năzuinţa de a nu-şi dà tot ce are pe suflet, pe faţă, am văzut-o imediat, de oarece s'a oprit, tocmai când credeam noi că o să înceapă.

— Rămânem la noapte aci, fraţilor? Sunteţi de părere?... ni se adresează el nouă, schimbând brusc conversaţia.

— Da, da şefule,— răspundem noi în cor.

Doi gradaţi pornesc să găsească cantonament pentru ofiţeri şi trupă.

— Începuseşi să ne povesteşti ceva palpitant, îi zic eu după o tăcere cam lungă.

El oftează. Ezită. Paloarea şi uitătura lui au ceva straniu, ce-i şade bine.

— N'o să mă înţelegeţi. De geaba vă vorbesc.

Şi ridicându-se deodată în şea, pare-că-l văd, făcù o sforţare, voind să reià firul întrerupt al povestirii.

— Şi mie, nenorocitul ăsta, mi-a venit ordinul să plec... Să merg la luptă, cu excadronul meu. Ah! în ziua aia am fost pe semne nebun... M'am pomenit, într'un vagon cu cai, cu soldaţi, plecând cu destinaţie necunoscută. Cum m'am despărţit de ea! Cum am lăsat-o, nu ştiu.. Plângeà în gară. Am vrut să săr jos din tren, să alerg, să desertez..

Şi-şi trecù mâna pe frunte, ca şi cum gândul acesta i-ar fi făcut nespus de rău.

Nu e încă întuneric. Drumul e rău, şoseaua desfundată, din cauza ploii şi a numeroaselor coloane, care se scurg de 10 zile spre Moldova. Frigul ne-a pătruns la oase şi totuşi am vreà să-l ascultăm, să

EDITURA PENTRU LITERATURĂ CONTEMPORANĂ
CONTEMPORARY LITERATURE PRESS

ne spue. . Nu ne mai simțim mâinile, picioarele. noi însă nu îndemnăm caii, mergem la pas, dinadins.

— Dragă Filip... se oprește el deodată, întorcându-se către unul din noi.

— Da, șefule.

— Te-ai mai uitat, frate, la hartă? Ce direcțiune urmăm noi?

— Ne retragem.

— Ascultă, vorbești serios?

— Da, șefule. E la mintea omului. D-ta nu vezi că ne-am depărtat de Buzău? Ne retragem toți. Coloanele astea unde crezi că merg?

El avea iluziile lui. Era un ignorant, care te deconcertă prin totala lui neștiință de cele mai elementare lucruri.

Adeseaori am căutat să-i explic pe hartă, mișcarea noastră. Totdeauna însă refuză cu încăpățânare. Par'că ar fi fost în el, ceva voit, preconceput.

— Suntem în Râmnicu-Sărat aici. Prin urmare mergem înapoi.

— Bine!— îmi răspunde pe un ton aproape agresiv. Un gradat vine să ne raporteze că pentru soldați s'au găsit locuințe; pentru ofițeri nu e decât casa preotului, care e liberă. Restul satului e plin de trupe.

Ne îndreptăm într'acolo. In Stroja iar se petrecea ceva, iar nu spune un cuvânt.

— Unde e casa popii? întreb eu.

— Poftiți cevă mai înainte. In adevăr, la câțiva pași de noi, o curte mare, plină de stoguri de fân și pae, stânjeni de lemne. In spre stradă, casa cu

EDITURA PENTRU LITERATURĂ CONTEMPORANĂ
CONTEMPORARY LITERATURE PRESS

un pridvor imens, părea că ne face cu ochiul să intrăm, să ne încălzim bietele noastre mădulare, pe care nu le mai simţeam de mult.

— E ocupată casa! — ne spune cineva.

— Cum se poate?

— Da, da, şeade un domn general, în cvartir.

E un civil care ne vorbeşte, probabil un om în serviciul preotului.

— Să trăiţi, domnule sublocotenent! — s'amestecă nişte soldaţi, nu e adevărat! Aşă spun Dumnealor, ca să nu primească pe nimeni.

— Ce general? Cine l'a văzut?

— Nu l'a văzut nimini. Alţi soldaţi din geniu, confirmă în totul şiretenia, de care uzase şi faţă de alţi ofiţeri, preotul.

— Ne-a dat afară şi pe noi dintr'un grajd! se plâng în sfârşit chiar oamenii noştri. Nu vrea să primească părintele pe nimeni. Nici un ostaş. N'avem unde stă la noapte.

Frigul care se lăsase eră din ce în ce mai iute. O indignare fără margini simţim în contra acestui individ, care chiar în nişte momente ca astea îşi arată, cu brutalitate, răutatea şi egoismul.

In timpul acesta Stroja aveă un aer absolut indiferent.

A asistat la conversaţia noastră, străin cu desăvârşire de ce se petreceă, cu mâinile la spate, fără să arate cel mai mic interes.

Nimeni nu se clintea din casă. Atunci îmi iau îndrăsneala să intru în curte şi să bat chiar la o uşe din faţă. Apare un bărbat nu tocmai tânăr, cu ochii stufoşi şi cu o barbă scurt; după înfăţişare am în-

EDITURA PENTRU LITERATURĂ CONTEMPORANĂ
CONTEMPORARY LITERATURE PRESS

țeles că e preotul, deși nu era în haina slujitorilor Domnului.

— Bună ziua.

— Ce poftești?... mă interpelează prea cuviosul destul de nepoliticos.

— Aș vrea să știu, numele D-lui General, care se află la D-ta în gazdă.

— D-l General Ionescu.

— Te rog să mă anunți. Vreau să vorbesc cu aghiotantul D-lui general.

— N'are aghiotant.

— Chiamă te rog ordonanța D-lui general.

— N'are ordonanță. Nu primesc pe nimini. Să-mi dați pace D-v!

In timpul acesta, camarazii erau în jurul meu. Stroja și el. Veniseră să asiste la această curioasă scenă. Băeții toți începuseră să-și piardă răbdarea.

— Părinte, nu ești român!

— Nu vreau să primesc militari, domnule. Decât D-v., mai bine să vie Germanii!

Deodată Stroja, cu un calm, pe care i-l cunoșteam din alte împrejurări și care prevestea furtuna, intervine, făcând un gest către soldați:

— Să-i tragă cinsprezece trăgători!

Mașinal se apropie trei gradați și fără să avem timpul să spunem ceva, oamenii îl apucă viguros de brațe, ca să-l întoarcă în poziția, necesară aplicării acestei corecțiuni.

O scurtă luptă se încinge. Preotul se sbate, urlă, insultă. Stroja e neînduplecat. Mușcându-și nervos buzele, el comandă, surd la rugămințile noastre, ca altă dată la mitralieră:

EDITURA PENTRU LITERATURĂ CONTEMPORANĂ
CONTEMPORARY LITERATURE PRESS

— Începeți!

Am recunoscut îndată „pantera" pe care o văzusem în lupte. Orice rezistență era de prisos.

Din năuntru se aud vaete și plânsete, care ne fac rău.

Era familia preotului, compusă din soție și vre-o patru copii.

Nu voiu uită niciodată, mânia amestecată cu cruzime a lui Stroja, în acele clipe. El însuși numără loviturile.

La a 7-a trăgătoare, preotul se înmuiase cu totul, plângeà cu hohote și-și cereà ertare. Cu mare greutate l'am convins pe Stroja, să renunțe de a mai continuà pedepsa, față cu pocăința lui sinceră.

— „Ajunge!" îl aud în sfârșit. Și respir mai liniștit.

Popa o iâ la fugă, rușinat și înspăimântat, imediat ce a scăpat din mâinile soldaților. S'a ascuns prin vecini.

Nouă ni se deschid ușile dela odăi. Stăpâna casei, ne priveà cu un aer speriat.

Curând după aceea, Stroja s'a culcat. Eram foarte plictisiți. Vedeam bine că omul acesta suferă. Și nu știam ce atitudine să luăm.

Ne așezăm la masă. Ce foame ne erà! Preoteasa ne aduse vin, ordonanțele noastre pui fript rece, ouă și pâine.

— „Ce să fie cu Stroja?", ne întrebăm. Eram toți fără chef, ca și cum ne aflam la căpătâiul unuia din noi grav bolnav.

Tocmai când voiam să ne sculăm dela masă, de odată apare pe ușe „șeful".

Bucuria noastră nu mai cunoșteà margine.

EDITURA PENTRU LITERATURĂ CONTEMPORANĂ
CONTEMPORARY LITERATURE PRESS

— Cum te simți, șefule?

El se așează acum lângă noi și începù surîzând să rupă dintr'o bucată de pâine.

— Bine.

Ce lucru ciudat! Noi eram învățați cu aceste transformări ale lui. Eră sfârșitul crizei și lucrurile aveau acum să se petreacă normal. Atmosfera de ghiață între noi eră ruptă.

Din ce în ce mai intrigat, am voit să profit de astă dată, să am deslegarea enigmei, care dură de prea mult timp. Stroja aveă poftă de vorbă. L'am lăsat să înceapă și cum se întâmpla de obicei, deveneà foarte comunicativ.

— „Vă cer ertare, scumpii mei", ne zice el cu o timiditate, care ne cucereà inimile dela primul cuvânt.

„Nu mă port frumos. Numai niște adevărați camarazi, au putut să treacă cu vederea, conduita mea zilnică, care numai a unui om bine crescut nu puteà fi. Vă sunt dator o explicație. Am vrut de mult să v'o dau. Nu m'am simțit în stare. Credeți-mă, mă gândesc în fiecare clipă la voi, și mi-e absolut penibil, când văd totuși bunătatea și răbdarea, cu care mă înconjurați.

Sunt însă un nenorocit. Mai mult decât atât: un om perdut. Ați fost prea indulgenți. Dați-mi voe și mie, să fiu cel puțin sincer.

E cea din urmă oară când mai suntem împreună. Nu mă întrebați ce am să fac. Nu insistați de loc, e inutil. Vă spun că sunt un nenorocit. Ca unor buni camarazi, pe care-i consider ca pe frații mei, simt nevoia de a mă destăinui. Oricât mi s'ar strânge

EDITURA PENTRU LITERATURĂ CONTEMPORANĂ
CONTEMPORARY LITERATURE PRESS

inima, când vă vorbesc, fiindcă trebue să vă desvăluesc tot ce am mai intim. Să vă spun curat... Eu am o femee, pe care o iubesc. O „amorează", cum zicem noi trivial, Românii. Ce păcat! Francezii au un cuvânt așa de frumos: „Maîtresse".

Să nu vă miraţi, când veţi auzi, că am comis o faptă urâtă în războiul ăsta pentru ea... E posibil mâine chiar, să aflaţi...

Stroja se oprește deodată, cu un gest, ca și cum ar fi vorbit prea mult.

— „Eu am cunoscut-o de aproape, reia el, sunt mai bine de doi ani. Durasem și eu viața, ca atâția băeţi din București, care aveam bani de cheltuit de acasă. Fusesem un alintat al localurilor elegante de noapte, al cluburilor bune. Nu eram la prima mea aventură. Între camarazi treceam drept un tip, care avusesem succese „cotate bine".

Dar să vă spun tot. Poate că am să fiu prea lung. Să mă iertaţi.

Pe vremuri mama mea,mi-aduc aminte în urma unor discuţiuni, pe care le-a avut cu tată-meu asupra felului cum administră averea dotală, au avut loc mai multe procese, despre care n'am absolut nici o idee, în ce au constat ele. Știu că între avocaţii care vizitau aproape zilnic pe mama mea atunci, era unul foarte modest, un bătrân tare cum se cade, care i-a adus mai mari servicii decât toate celebrităţile pe care le consultase.

Mama mea, cu aerul ei de cocoană mare, vorbeă de el cu simpatie, fiind sărac îi luase familia sub protecţie, îi trimiteă regulat tot felul de cadouri și de ajutoare.

EDITURA PENTRU LITERATURĂ CONTEMPORANĂ
CONTEMPORARY LITERATURE PRESS

Adeseaori mi s'a întâmplat să merg cu dânsa în biuroul lui și să asist cu ceasurile la comentarea a diferite acte din dosare, care pe mine nu mă interesaŭ. Acolo mi-a fost dat să văd pentru prima oară, ființa pe care erà să o revăd mai târziu și de care erà să-mi leg viața pentru totdeauna, acum 2 ani. Erà atunci un copil, o fetiță drăgălașe, cu părul negru pe spate, cu ochii mari întrebători și care se jucà cu păpușile. Eu îmi făceam voluntariatul și întepenit în uniforma mea de cavalerist ireproșabil tăiată, mă uitam la ea, cu curiozitatea compătimitoare ce o ai față de nevinovăția și naivitatea celor mici. Au trecut de atunci, 7—8 ani.

S'au terminat și procesele mamei. N'am mai văzut familia avocatului și nici figura lui de bătrân muncitor și simpatic. S'au schimbat multe lucruri în timpul acesta. Eu am devenit tânărul „lansat", încrezut, „monden", cheltuitor, cu prieteni mulți, căruia i se deschideau larg, toate porțile aurite, ale petrecerilor de tot felul.

Intr'o zi, pe stradă, întâlnesc o domnișoară, o fată de 18 ani, în uniforma unei școli din capitală, cu o servietă neagră de piele... Am recunoscut îndată prin unul din acele curioase fenomene de memorie, copilul de altădată din biuroul avocatului, căruia mama mea mă trimeteà să-i duc păpuși, bomboane și câte un bilețel amabil. Erà acum așa de frumoasă, că eu, care nu mă speriam de orice, mi-am zis, de astădată e serios.

Par'că am fi fost cine știe ce vechi cunoștințe, ne-am apropiat unul de altul și ne-am vorbit ca și cum ne întâlnisem în ajun. Când ne-am despărțit,

EDITURA PENTRU LITERATURĂ CONTEMPORANĂ
CONTEMPORARY LITERATURE PRESS

nu bănuiam nimic... Și nici a doua zi, când ne-am întâlnit tot întâmplător.

Și pe urmă am continuat să ne vedem mai des. M'am întrebat totdeauna, cum vin lucrurile astea? Nu știu! Vin încet, pe nesimțite, în fiecare zi câte puțin, până te simți altul. Atunci vezi că nu mai poți, că de geaba în sufletul tău suflă un vânt nou. E un curent care-ți place și te amețește.

Într'o zi a consimțit să vie la mine. Aveam un mic apartament cochet aranjat, cu intrare separată și în aceeași casă cu mama mea. I-am spus ce plăcere i-ar face s'o revadă... Bine înțeles că n'a fost nimic din toate astea. Am avut chiar grijă, ca nimeni să nu pătrundă în apartamentul meu și mai ales mama. Am fost cum se cade. V'am spus-o, eram altul. Nu știți ce e asta, să fii altul. Să n'ai armele tale, cu care lupți de obicei. A mai venit și altădată. Ne întâlneam chiar regulat în biuroul meu. Am început să fiu și eu mai îndrăsneț. Mă îndoiam însă grozav de mine. Totuși nu eram convins că poate să fie ceva serios, deși vedeam bine că nu se potrivea, cu ce cunoscusem până atunci. Trecutul meu, experiența mea, de care făceam atâta caz, nu îmi erau de nici un folos.

Cu toate astea, merseserăm amândoi foarte departe, dar nu atât ca să compromitem totul.

Întâlnirile noastre aveau loc, totdeauna după amiazi, în orele când trebuiă să fie la cursuri. De multe ori absențele ei au pus-o în mare încurcătură.

In timpul acesta mama, care mă iubeă ca pe singurul ei copil, făceă tot felul de planuri pentru viitorul meu. Ea nu visă decât partide strălucite,

EDITURA PENTRU LITERATURĂ CONTEMPORANĂ
CONTEMPORARY LITERATURE PRESS

Receptiunile la noi se ţineau lanţ dela o vreme. Toţi credeau că şi căsătoria mea e hotărâtă pe curând. Se făceau pronosticuri. Eu însă mă eschivam şi de aici numeroasele scene pe care mi le făceà mama mea şi în care eu nu reacţionam decât foarte apatic. Legătura mea mă transformase cu totul. Pentru prieteni, pentru cercurile pe care le frecuentam, deveniseem un străin.

Pe de altă parte, eu nu mai aveam nici o linişte, Nu mai ne ajungeau orele de după amiază. Amândoi eram apucaţi de un fel de friguri. Situaţiunea aceasta devenise intolerabilă.

Intr'o zi am fugit amândoi. Par'că văd şi acum, acea zi luminoasă de August.., Erà pe la orele 12. Plouase de dimineaţă. Am ieşit în stradă. Imi băteà inima... N'am aşteptat mult şi deodată zăresc silueta ei. Când am văzut-o că se apropie, n'am mai ştiut ce fac. M-am repezit şi i-am luat mâna, să i o sărut cu recunoştinţă. Emoţia mea erà aşa de mare, încât trecătorii în urma noastră râdeau cu poftă, de această scenă puţin banală, în care nu-mi mai dădeam seama de nimic.

Pe urmă ne-am suit într'un automobil, pe care mi l-a pus la dispoziţie un prieten.

Şi am pornit. La început nu ştiam unde o să mergem.

Am luat drumul Ploeşti-Vălenii de Munte. De acolo ne-am îndreptat spre Suzana-Cheia. Doamne, e greu de spus, în momentele alea, ce se petreceà în noi.

Erà pentru prima oară când ne simţeam liberi, ne perduserăm minţile.

EDITURA PENTRU LITERATURĂ CONTEMPORANĂ
CONTEMPORARY LITERATURE PRESS

Ajungem la Suzana, o mânăstire de maici, așezată într'o poziţiune fermecătoare, în mijlocul pădurilor de molifţi şi de mesteacăni.

Am tras la Arhondărie. Un miros de brad şi de apă de munte ne îmbată. Erà încântător.

Am început să ne sărutăm în curte. Perduserăm amândoi orice măsură. Maica starița care erà de faţă, aşteptà să terminăm. Mi-aduc aminte că, în loc să se supere, ne-a sărutat pe amândoi şi ne-a binecuvântat.

Eram acum fericiţi. Camera noastră aveà vedere peste Valea Cheii. Din balcon îmbrăţişarm toată această splendidă privelişte. Zile întregi ne încuiam în casă, nu ne mai vedeà nimeni, dispăream pentru maici, care veneau îngrijate din când în când, să ne bată în uşe, să vadă dacă mai trăim.

Una din distracţiile noastre erà vânătoarea de păstrăvi sau să ne culcăm în iarbă şi să ascultăm în tăcere sgomotul isvoarelor dela munte.

Eu o iubeam, o iubeam ca un nebun, din ce în ce mai mult. In fiecare zi erà ceva nou, nici o zi nu se asemănà cu alta. Fugeam de lume. Nu eram mulţumiţi decât când eram singuri. Nu ştiu când au trecut trei luni. Nu ştiu dacă am trăit pe pământ sau a fost numai un vis.

Isprăvisem banii. Trebuià să plecăm de aici. N'aveam însă nici o grije. Uitam orice lângă ea. Nu mă puteam gândi la nimic. Ce-mi păsà mie! Nu mă gândeam decât numai să-i fac plăcere.

Mama mea mă amenințase. Imi tăiase venitul pe care mi-l serveà regulat până atunci. Cum am sosit i-am trimis vorbă, că sau ne primeşte împreună sau refuz

EDITURA PENTRU LITERATURĂ CONTEMPORANĂ
CONTEMPORARY LITERATURE PRESS

de a veni să o văd. Bine înțeles că mama, o femee autoritară și care nu eră învățată să vorbesc cu ea așa, nu s'a supus.

In București mă plictiseau toți.

Fel de fel de intervențiuni să-mi viu în fire. Deși nu făcusem nimănui nici un rău, pasiunea asta a mea, eră considerată de foarte puțini cu simpatie. Pentru cei mai mulți, eram pur și simplu ridicul.

Chestia banilor de care aveam nevoe, mă strângeà însă grozav. N'am stat să mai aleg. N'aveam timp!

Sub imperiul necesităților, știți, că totdeauna am lucrat. Până nu sunt silit, nu ies din ale mele. Atunci m'am hotărât, deși simțeam o repulsiune violentă, să mă pun în contact cu oamenii de afaceri, cu samsarii, care să-mi găsească bani. N'am ezitat. N'am pus condițiuni, n'am discutat. Am acceptat tot, tot ce mi s'a cerut, fiindcă aveam nevoe. In casa unui bancher veros, s'a făcut târgul.

Am semnat pentru niște sume de nimic, polițe de o valoare considerabilă, contrafăcând semnătura mamii mele. Am luat banii mulțumit. Peste câteva zile a isbucnit scandalul. Am fost pe la parchet... Eu însă am rămas impasibil. Când sunt provocat, știți, cum răspund. Nu înțeleg să mi se reziste. Rezistența mă exasperează. Mi-am apărat dreptul meu de a iubi cu tărie și am isbutit. Mama mea a plătit tot, a plătit mai ales scump, fiindcă am înțeles la urmă eu să pun condițiunile.

De atunci nici un incident, nimic, nimic fraților, nimic n'a turburat viața asta a noastră, visul pe care-l trăiam alături amândoi. Ce făceam? Nu știu! Ce ne-am spus luni și luni de a rândul tot timpul ăsta? Nu

EDITURA PENTRU LITERATURĂ CONTEMPORANĂ
CONTEMPORARY LITERATURE PRESS

știu. Știu că eram singuri, noi amândoi și numai amândoi, nedespărțiți. Ne uitam unul la altul, ne bucuram că suntem împreună, vecinic amețiți, cu ochii pe jumătate închiși, tremurând de atâta iubire și fericire...

Erà o viață asta, aveți să-mi ziceți? Nu știu. E frumos un bărbat să cadă așa jos..? Nu știu... Sunt de două luni pe front. Și dorul de ea e cumplit... Dorul de a o vedeà, de a o aveà iarăși. Ah! fraților, nu știți câtă tristețe e în mine! De multe ori vreau moartea. Am căutat-o înaintea inamicului. Filip o știe. Nu m'a vrut niciodată. Am părăsit escadronul în contra ordinelor și m'am dus în rândurile infanteriei. Auzisem și eu că la infanterie se moare mai lesne. Ei bine, nu s'a putut. Cu mine a fost excepție. În iubire și înaintea morții, n'am fost ca toată lumea. Una m'a vrut prea mult, alta de loc. Ce să fac acum? În fiecare zi mai rău, mai rău. Spuneți și voi ce e de făcut?

Aici își oprește povestea sa sublocotenentul Stroja. Noi nu l-am întrerupt de loc. L-am ascultat cu o compătimire și cu un respect aproape religios. Soarta lui erà cu adevărat de plâns. Am căutat să mai însuflețim conversația, i-am pus diferite întrebări, la care s'a grăbit să ne răspundă foarte amabil. Unul dintre noi, a voit să știe numele iubitei sale sau a „amorezii", cum îi ziceà el, și i-a răspuns cu o bunăvoință nemărginită, deși noi am considerat lucrul acesta ca o „gafă".

Ne-am luat apoi bună seara și ne-am culcat fiecare în paturile pe care ni le-a pus gazda la dispoziție. Eram prăpădiți, obosiți și murdari. Nedesbră-

EDITURA PENTRU LITERATURĂ CONTEMPORANĂ
CONTEMPORARY LITERATURE PRESS

cați de mai multe zile, profităm de așternuturile albe ale priotesei și adormim cu o senzație plăcută, pe care o aveam numai acasă în patul nostru. N'am fost norocoși. In spre dimineață s'a dat alarma. Toate trupele trebuiau să evacueze în cea mai mare grabă satul. In timp ce trompetul sună în șosea adunarea, noi somnoroși și sgribuliți de frig, ne făceam o toaletă sumară.

Escadronul e gata. Își așteaptă numai ofițerii. Eșisem toți și ne punem în capul lui.

Lipsește Stroja. Trimitem să-l caute în odaia unde dormise. Nu e. Aveam parcă o presimțire. Punem imediat să se cerceteze în toate părțile. Nu e.

Trebuiă să plecăm. Suntem extrem de îngrijați. Lipsește și ordonanța lui. Totuși nu ne închipuim nimic, așteptăm dintr'un moment într'altul, să-și facă apariția.

Pe șoseaua principală e o îmbulzeală de nedescris. Trăsuri de subsistență, tunuri, care de baterie, căruțe cu boi, abia ne facem loc. Reușim să ieșim din sat. Un noroi grozav, clisos, până la genuchi. Toată lumea asta care e în urma noastră, știm bine că nu se putea salvă, va rămâne în prada inamicului. La gândul acesta, sufletul ni se umple de melancolie și neliniștea care ne-o dă lipsa lui Stroja, mărește și mai mult tristețea sguduitoare, ce o simțim.

Se luminează de ziuă. Spectacolul ce-l avem înaintea noastră e unic.

In băltoage de noroi, zac vitele dela vehicule încărcate, care cad extenuate de foame și de oboseală. Ele se culcă și ochii lor mari parcă cer îndurare.

EDITURA PENTRU LITERATURĂ CONTEMPORANĂ
CONTEMPORARY LITERATURE PRESS

Cai morți, cu picioarele țepene și cu pântecele umflate, stau presărați în dreapta și în stânga drumului, la fiecare câteva sute de metri, ca niște uriașe și macabre pietre chilometrice. Capre numeroase, oi căzute pretutindeni, cari mai rumegă încă, dar cari nu se mai pot scula. Viței altădată sburdalnici, rătăcesc acum de turme, pentru a se împletici și a cădea în noroiul comun, din care n'au să se mai ridice niciodată. Ceva mai la o parte, dăm peste lăzi de pesmeți, cutii de conserve, aruncate lângă o trăsură răsturnată și câțiva rezerviști cu bărbile mari, cu privirea stinsă și mâinile înghețate, caută în culmea desperării să pună regulă, în ce a mai rămas.

Suntem mai liberi. Din coada coloanei, ni se anunță că în urma noastră, a sosit ordonanța lui Stroja. Oprim imediat excadronul și chemăm soldatul.

Soldatul ordonanță Stanciu, se prezintă călare, salută drept, milităreşte. El ține în stânga, de un căpăstru calul ofițerului său, vioi, plin încă de neastâmpăr și de spumă.

— Ce e Stanciule? Unde e d-l sub-locotenent Stroja?

— Să trăiți, d-le sublocotenent! D-l sublocotenent Stroja a dezertat.

— Ce vorbești mă?

— A zis, că se duce la amoreaza dumnealui...

— Cum?...

— La cocoana dumnealui..., adaogă el crezând că e nevoe s'o îndrepte.

Suntem consternați. Un moment nu știm, ce să-l întrebăm.

EDITURA PENTRU LITERATURĂ CONTEMPORANĂ
CONTEMPORARY LITERATURE PRESS

— Tu ce ai spus?..

El dă din umeri.

— Că aș merge și eu la a mea...

Urmează o tăcere. Privim muți, încremeniți, caii și omul, care ne vorbea. Imposibil să-l înțelegem.

— Cum am ajuns acolo, să trăiți domnule sub-locotenent, la avant-posturi, lângă o pădure, D-l sub-locotenent a descălecat și mi-a dat ordin să aștept. „Ai grije de iapa mea, de Mașa, mi-a zis. După ce a sărutat-o aici, pe frunte între ochi, mi-a poruncit: „să dai plicul ăsta d-lui sublocotenent Filip".

Când ne-am despărțit, am dat mâna amândoi, ca frații. Și mi-a spus: „Stănciule, te las sănătos. Să spui la toți băeții din escadron, că am plecat la amorează, nu la inamic... și n'aibă grije, c'o să mă întorc, ca să-mi fac iar datoria". Asta știu, să trăiți, d-le sublocotenent.

Filip ia plicul în mână, îl desface și citește:

„Către foștii mei camarazi. Nu încerc să mă apăr. Prea e mare rușinea pe care v'o aduc vouă, regimentului nostru și numelui de ofițer. Dacă mi-e permis o ultimă dorință, atunci vă rog din tot sufletul, interveniți la cei în drept, ca, Mașa să fie lăsată soldatului meu, pentru credința ce mi-a arătat-o. I-o dăruesc lui în plină proprietate, l'am autorizat să v'o spue. Cred că această dorință va fi respectată, oricât de lipsit de onoare e omul, care are curajul să stea cu voi de vorbă, când vă adresează aceste rânduri".

Stroja.

O lună și jumătate a trecut de atunci! Într'o zi

EDITURA PENTRU LITERATURĂ CONTEMPORANĂ
CONTEMPORARY LITERATURE PRESS

Filip, Stanciu și cu mine, suntem chemați ca martori, înaintea Curții Marțiale la Bacău.

Sub-locotenentul de rezervă Stroja Nicolae, e judecat și condamnat la moarte, pentru dezertare la inamic.

Singur Stanciu a protestat, în cât a fost nevoe, să-l dea afară din sală. Noi am primit verdictul cu resemnare.

EDITURA PENTRU LITERATURĂ CONTEMPORANĂ
CONTEMPORARY LITERATURE PRESS

PE POZIȚIE

Am călătorit, am călătorit, cum am iubit, am iubit... Și în toate călătoriile mele, am făcut ce am făcut totdeauna: am iubit.

Cea din urmă e cea mai frumoasă... Cea mai frumoasă, a fost acum un an! A ținut așà de puțin, în cât azi îmi face așà de rău, când mă gândesc... Și numai eu sunt vinovat, că a ținut așà de puțin... da, numai eu.

În călătoriile mele eram același. Gândul meu era totdeauna la alta. În străinătate, pe unde, mai ales, mi-am făcut viața, eram așà de cunoscut, încât pretutindeni parcă eram acasă.

Îmi făcusem un fel al meu de a fi, aveam groază de singurătate, cum aș fi murit de frică, să văd veșnic aceeași oameni, sau să mă întâlnesc cu aceleași figuri.

Nu mă lipeam de nimeni, treceam ușor ca un fulg, cu un surâs pe buze și cu nimic în suflet. Așa eram eu. Și totuși, viața asta mă mulțumeà și pentru nimic în lume n'aș fi voit s'o schimb.

EDITURA PENTRU LITERATURĂ CONTEMPORANĂ
CONTEMPORARY LITERATURE PRESS

Viața asta de vagabond vesel, de perpetuu turist și client al Expresurilor, de vizitator asiduu al Plajelor, al Palaçurelor, de oaspete nelipsit al atâtor centre cosmopolite... Nimic nu mă puteà reține. Nimic nu mă interesà, decât exact atâta cât să am o plăcere. Nu m-ar fi legat nimic, n-aşi fi aprofundat nimic, tot ce erà efort 'mi-erà penibil, tot ce erà plăcere, îmi deşteptà frenezie şi îmi exaltà setea de viață.

Să nu credeți că iubeam natura. Frumusețile Alpilor 'mi-erau tot aşà de indiferente, ca şi arta cea pură a palatelor din vechile cetăți italiene, sau pânzele Renaşterei.

Intr'un muzău celebru eram un străin; în mijlocul unui peisaj frumos un absent. La teatru antractele aveau un sens, jocul genial al unui artist, erà un prilej ca să dorm.

Plăcerea la mine nu îmbrăcà forme variate, ea nu aveà decât un ideal, dinaintea căruia se închinà: femeea. O căutam pretutindeni şi, dacă n-o găseam, o inventam. In jurul ei se învârteà totul.

Deplasările, cursele mele nebunești, dealungul atâtor oraşe, pe care le colindam, nu aveau alt scop. Totdeauna o intrigă amoroasă, o femee! Cum îmi erà aerul de necesar, tot aşà nu concepeam viața decât să mă mişc într'acest cerc vițios şi frivol.

Veeinic la pândă, atent, cercetător, curios, discret sau indiscret, după împrejurări, jocul acesta varià la infinit, după cum se prezentau profitul, şansele, cazul. Da ajunsesem, ştiți cum sunt câinii aceia de vânătoare, admirabil dresați, încât nu le „ratează" niciodată lovitura. O nu-mi lipseà nici „adresa", nici experiența, nici îndrăsneala, nici prestigiul.

EDITURA PENTRU LITERATURĂ CONTEMPORANĂ
CONTEMPORARY LITERATURE PRESS

Eram blazat când trebuiă spiritual, când se cereà amabil numai sau din potrivă sentimental la exces, amuzant, melancolic, plin de vervă sau de morgă, jocul acesta complicat — înțelegeți — comporta o infinitate de nuanțe și eu îl maniam, cu arta consumată a unui virtuoz.

Aveam un ochiu experimentat, știam în orice situațiune cât să risc, nu mă înșelam în micile mele prevederi, nu încercam niciodată imposibilul, fiindcă aveam oroare să fie ridicul.

Toate astea erau pentru mine ca un sport, agreabil, „antrenant" la culme, aveam micile mele satisfacțiuni de amor propriu și încercam sentimentele intime cele mai variate. Câte senzațiuni delicioase, câte momente rare, pe care nu le voiu uità, câtă iubire risipită, în această goană a mea, spre o fericire pe care am căutat-o, numai în nestatornicie și în artificiu.

N'am simțit adevărata pasiune: dragostea aceia mare, necondiționată, în care ființele ce se iubesc, se topesc în una și aceeaș credință. Iubirea mea n'a cunoscut devotamentul și sacrificiul, până la ultimele limite.

A trebuit să vie războiul, pentru ca să-mi dau seama, că în sufletul meu circulă ceva nou. Ei bine, clientul Sleepingurilor și Palaçurilor nu cunoșteà asta. Setea de a iubi profund, cu ochii închiși, de a adorà, de a te prosternà umilit și de a-i jurà, la picioarele ei, credință toată viața, în clipa asta, e mai tare decât ori și ce.

E o nevoe „redutabilă", aproape mistică, care 'mi răstoarnă tot trecutul și nu o pot asemănà decât cu

EDITURA PENTRU LITERATURĂ CONTEMPORANĂ
CONTEMPORARY LITERATURE PRESS

ardoarea pasionată a ateului, care îmbrățișează religia.

Am luat parte la câteva bătălii. Nu fac nici un caz de asta. In tot timpul acesta, am văzut moartea de aproape. M'am învățat s'o privesc cu liniște. Rănile mele m-au întărit, m-au învățat să rabd, fără să strig. Săptămânile petrecute în spital, sunt lucruri care nu se șterg, care rămân. Nopțile și zilele în șir, aici, pe poziție, bombardați furios în dreapta și în stânga, în urletul infernal al mașinelor de luptă, sfârșesc prin a uzà, a sdrobi toate vechile rezorturi ale sufletului. O nouă ființă iese, o creatură mai simțitoare, mai bună, mai generoasă, pe ruinile unui trecut de farse și de plăceri. Războiul ne-a purificat, ne-a înălțat. In aceste 10—11 luni de privațiuni, de suferințe și decepțiuni, nu vi se pare că am devenit mai gravi, mai sfioși și mai buni?

In momentele acestea, îmi revine imaginea, chipul încântător al unei femei. Una din acele multe, căreia fantazia și egoismul meu, i-au făcut de sigur atâta rău. Nu pot să nu simt, oridecâteori mi-aduc aminte, un regret, o dorință ferbinte, de a repară aceea-ce inconștiența mea a comis. Să vă povestesc.

Eram în Engadin la Pontresina (Elveția) în iarna care a precedat intrarea noastră în acțiune. Mi se spusese că acolo vin Englezoaice și Americane. Erà un gen preferat și foarte căutat de mine. Am ajuns exact... pe la începutul lui Decembrie, când începe și sezonul în această splendidă localitate de munte, situată la vreo 1800 metri înălțime, la poalele unui ghețar imens, de câțiva chilometri lungime.

Am descins la Schloss-Hotel. In prima zi nimic.

EDITURA PENTRU LITERATURĂ CONTEMPORANĂ
CONTEMPORARY LITERATURE PRESS

A doua zi observ și constat apariția plăcută a unei familii. La început am crezut că e tatăl, mama și fiica. M am informat la portar și am aflat că e d-na Walmsley din Edinbourgh cu fiica sa Evelyne, însoțite de Mr. Sharp, fratele d-nei Walmsley, fost căpitan de fregată. Nu regretam că am venit. Imaginația mea s'a aprins îndată și acel demon, care se iveà în mine, oridecâteori vedeam o femee frumoasă, a apărut. Bineînțeles am făcut cunoștință chiar în ziua aceia cu Mr. Sharp, prin care speram să fiu prezentat d-șoarei Walmsley și mamei sale.

După supeu, găsesc familia instalată în sala de lectură, răsfoind niște reviste ilustrate, în timp ce eu conversam cu un amic de ocazie.

In momentul când treceam într'alt salon, cineva mă bate pe spate, mă întorc și recunosc pe Mr. Sharp. Mă inclin dinaintea lui, cu o politețe exagerată. Mr. Sharp mă apucă de braț și mă aduce cu un aer de triumf, înaintea d-nei și d-șoarei Walmsley.

Nu știu cine a spus, că cea mai frumoasă femee, e o Englezoaică, ca și cea mai urâtă. Caracterele acestei rase, parcă dinadins se potrivesc unor asemenea contraste.

In toată înfățișarea d-șoarei Walmsley, se vedeà o liniște nobilă, o distincțiune aristocratică, un aer de detașare și de absența oricărei preocupări meschine. Erà o frumusețe ideală, pe care o întâlnești, numai pe pânzele maeștrilor și cum rareori natura, poate concepe ceva mai asemănător ca puritate și perfecțiune. Ochii ei albaștri deschis. priveau în infinit și aveau o expresiune îngerească, dinaintea că-

EDITURA PENTRU LITERATURĂ CONTEMPORANĂ
CONTEMPORARY LITERATURE PRESS

reia omul se simte vrăjit și învins. Cu o carnație albă și fină, de o gingășie suverană, Evelyne era așa de frumoasă și de seducătoare, încât niciodată n'am avut intuiția mai clară, că femeea e de esență divină.

Am stat trei sferturi de oră de vorbă, mai mult uitându-mă la ea, în timp ce afectam o curtenie corectă și respectuoasă care am simțit că-i impresionă plăcut.

A douazi de dimineață o întâlnesc pe Evelyne în hallul hotelului. Era în costum de sport, cu „swetter" alb de lână, cu toca neagră pe cap și cu botfori groși cu ținte la tălpi.

Mă chiamă și mă întreabă, ce program am pe ziua de azi.

— Nici unul, îi răspund.

Atunci își permite să mă roage în cazul când îmi face plăcere, s'o însoțesc, fiindcă vrea să facă Sky. Mă pun la dispoziția ei, flegmatic. Afară era un soare strălucitor. Ne-am suit ușori pe un munte alături și am început să ne scoborâm. Zăpada era mare și alunecoasă, și fie că Skyurile noastre aveau un defect, fie că nu eram destul de antrenați, am căzut adeseaori. Nu odată am luat-o în brațe. Am ridicat-o de jos. Aceasta nu însemnă nimic, absolut nimic și nu m'am grăbit să trag vrei o consecință. Din potrivă, am observat același ton corect, rezervat, chiar rece, deși ne coprinsese o veselie și un râs, cu accidentele noastre cari se repetau. Am rămas așă de mulțumiți și de încântați de această partidă, încât ne-am promis să revenim și a douazi.

După masă am fost iarăși împreună. De astădată

EDITURA PENTRU LITERATURĂ CONTEMPORANĂ
CONTEMPORARY LITERATURE PRESS

ne-a însoțit și d-na Walmsley. Am făcut o mică excursiune prin împrejurimi. Ne împrietenisem. In câteva zile câștigasem încrederea acestei oneste familii, încât în intențiunile mele, simțeam că se producese, fără să vreau, o schimbare.

N'a durat mult acest lucru bun și am început atacul meu perfid. Ceeace era surprinzător e că Evelyne ceda jocului meu, probabil fiindcă nu-l înțelegea, sau poate că îmi păstră dela început o simpatie, pe care în sinceritatea ei, nu avea de ce să o ascundă.

Evelyne, în definitiv, era o fată tânără, fără nici o experiență. Și armele mele erau periculoase. In special dela lecturile pe cari i le recomandam, așteptam foarte mult. Aveam în valisa mea o colecție de cărți anume selecționate, pe cari m'am grăbit să i le pun la dispoziție. Evelyne citeă și, mai ales, înțelegeă admirabil...

Flirtul nostru începuse în secret. Incet, încet însă, pentru anturajul nostru, nu mai era nici un mister. „Oncle" Sharp era ideal în această privință. D-na Walmsley nevoită să steă în casă, nu se ocupă de noi, ne acordă o încredere nelimitată.

Intr'o zi am mers mai departe ca de obiceiu. Fără să ne pară rău la nici unul, ne-am sărutat amândoi, aproape instinctiv, poate fiindcă eram prea aproape unul de altul. Evelyne am înțeles atunci că mă iubește.

N'aveam de ce să mai fiu „ambalat". Plăcerea acum pentru mine, era să mi o ataşez cât mai mult, să o știu cât mai în puterea mea, să sfărâm ultima rezistență, să o văd că mi se abandonează cu totul.

Și am reușit. Amândoui iubeam sportul. Cursele

EDITURA PENTRU LITERATURĂ CONTEMPORANĂ
CONTEMPORARY LITERATURE PRESS

de bobsleigh le-am făcut împreună, alături, lipiți, strânși unul de altul. Porneam de pe munte strigând prelung „Boob!“, cu o viteză vertiginoasă, în spre văile liniștite ale Celerinii. Cu pupilele dilatate, fixe, roșii la față, sburam pe sub crăcile înghețate de brad ca niște fantome. Sângele ei rece, n'o părăsea o clipă, în situațiile cele mai impresionante, când ne jucam viața pentru câte un tur de forță. La skyjoring eră neîntrecută. Atașați amândoi de câte un cal pe skyurile noastre, ea aveà acea prestanță și stăpânire de sine, ce mi-o comunicà și mie, oridecâteori coboram în galop pantele repezi ale drumurilor acoperite cu ghiață

Odată întorși la hotel, Evelyne pierdeà acea admirabilă semeție, pe care i-o dà practica desăvârșită a sporturilor în plin aer. Ea deveneà ființa mică, care iubà întâia oară, pe dinaintea căreia-i treceau toate ispitele. Ea stà aurită, visătoare, copleșită, în fața mirajului necunoscutului.

Am abuzat. Am făcut tot ce mi-a stat prin putință ca să exasperez, să turbez, să agit această conștiință nevinovată.

N'am evitat nimic, n'am neglijat nimic din ceeace știam că poate s'o exalteze și s'o aducă mai repede în brațele mele. Nu odată am luat-o pe furiș și am dus-o seara în bar. Acolo i-am oferit băuturile cele mai tari. Am amețit-o, pentru ca s'o sărut în voe prin coridoare, sau să o țin strâns la pieptul meu în vre-un fotoliu.

Intr'o zi i-am propus să facem o excursiune mai lungă. Ea a acceptat cu acea bucurie îngerească, care nu bănuește nimic. Par'că văd scena ce s'a petrecut

EDITURA PENTRU LITERATURĂ CONTEMPORANĂ
CONTEMPORARY LITERATURE PRESS

la Alp-Grüm. E nedemnă, e ruşinoasă, nu v'o mai descriu.

Eram într'o cabană, cu încă alţi doui visitatori, găsiţi acolo întâmplător. Ne-am fotografiat după ce am băut, bine înţeles, destul.

A! inocenţa, e teribil să lupţi cu inocenţa; ea desarmează şi pe cei mai răi. Nu odată m'am oprit, când credeam că totul mi-era permis.

Până aci era un flirt, un flirt serios, nepermis... Puteam însă să mă opresc. Destul. N'aveam să-mi reproşez nici ceva grav, nici ce să regret în urmă. Mă amuzasem, cum făcusem de atâtea ori şi cu alte fete. In sfârşit bine, rău, mă amuzasem.

Nu m'am lăsat. Demonul despre care vă vorbeam adineaori, mă împingeà să profit.

Se făcuse o schimbare în hotel şi eu am fost rugat de directorul casei să accept o cameră la acelaş etaj cu familia Walmsley. Uşile noastre dădeau acum în acelaş coridor şi eram aproape vecini.

Acest fapt a constituit începutul. Vizitele în camera Evelynei, sub diferite pretexte, se reînoiau aproape în fiecare zi. Insistenţele mele creşteau necontenit. Fanteziile, gusturile mele, erau din ce în ce mai exigente şi mai bizare într'o zi vorbeam de ordinul englez al Jartierii — eram singuri ca de obicei — şi mi-am permis să-i ridic jartiera şi să-i sărut piciorul destul de sus. O lovitură îndrăzneaţă, abilă, de care m'am felicitat şi în care excelam.

Altădată am surprins-o desbrăcată. Am voit să viu lângă dânsa; ea însă m'a rugat s'o aştept... Pentru prima oară am văzut-o contrariată. Am eşit imediat din odae, fără să spun un cuvânt.

EDITURA PENTRU LITERATURĂ CONTEMPORANĂ
CONTEMPORARY LITERATURE PRESS

Acest incident a fost decisiv. Am profitat de el, ca să-mi anunț plecarea. Situația mea militară cerea să mă întorc în țară. Ne găseam pe la începutul lui Februarie.

Evelyne era desolată. Tocmai primisem o telegramă dela familia mea, m'am grăbit să i-o arăt și să-i explic urgența plecării.

Evelyne era neconsolată. Fusesem până atunci pentru ea un confident, un prieten nedespărțit. In viața ei eu însemnam ceva nou, îi devenisem indispensabil.

Această turnură neașteptată o impresionase așa de pro'und, încât a părăsit brusc masa, fără să ne spue un cuvânt. Eram îngrijați. A doua zi „Oncle" Sharp îmi comunică știrea că Evelyne se simte rău. Am cerut permisiunea s'o văd imediat. Din fericire era ceva trecător. Am consimțit și eu, să mai amân, două zile, plecarea.

In ajun am ieșit împreună pe un soare strălucitor, ca în prima noastră partidă de sky. Evelyne suferea, cum am înțeles că mă iubea, hotărârea mea era definitivă și i-am comunicat că numai pot să fac nici o modificare. Seara am achitat nota la hotel. Mi-am luat rămas bun dela „Oncle" Sharp, am sărutat mâna d-nei Walmsley.

Trenul plecă prea de dimineață la ora 8, așa că ne vedeam acum pentru ultima oară.

Evelyne avea o contenență admirabilă. Am vrut să o conduc până în camera ei, m'a rugat însă s'o las un moment singură, de oarece va veni la mine, să-și ia adio mai târziu.

Pentru un moment nu am înțeles ce însemnează

EDITURA PENTRU LITERATURĂ CONTEMPORANĂ
CONTEMPORARY LITERATURE PRESS

asta și m'am retras foarte încurcat în odaia mea. Imi făcusem bagajele. Am cercetat să văd dacă am pus tot înăuntru și le-am încuiat. Erà destul de târziu. M'am dat jos să văd dacă nu o întâlnesc în hall. Lumea se retrăsese în apartamente fiecare. La o masă unii mai jucau bridge. In bar doui domni bătrâni în smoking beau wisky.

M'am suit furios la etaj, sufeream. Imi reproșam greșala pe care am comis-o. Nu înțelegeam, nu știam ce să cred. Am adormit, pe un scaun. Pe la orele 1 m'am deșteptat. Mă desbrac. Sting electricitatea. De odată ușa se deschide.

Erâ Evelyne în cămașa de noapte. Am văzut-o când a intrat. Afară erà o noapte luminoasă, o lună, și zăpada sclipeà ca o sală de bal iluminată a giorno. Munții toți, albi; le vedeam vârfurile.

O iau în brațe, ea cade în extaz... Evelyne e în așternutul meu. Corpul ei cald, gol, e al meu. In beția ei, fecioara asta e sublimă!.. Visul erà mai frumos de cât îl concepusem. Această întâmplare mi s'a părut așa de extra-ordinară, în cât am simțit ca o datorie să păstrez această comoară neatinsă.

Am renunțat a doua zi de a plecà de dimineață. Evelyne a eșit spre ziuă, fără să-și fi revenit încă din nebunia ce o cuprinsese.

La orele 8, aflând că mi-am amânat plecarea, „Oncle" Sharp a venit să mă viziteze. In timpul când îl conduceam, am văzut că ușa dela Camera Evelynei se deschide și că 'mi face semn să viu la dânsa.

M'am înapoiat peste câteva minute. Am găsit o în mijlocul odăei, splendidă, albă ca o statue, cu

EDITURA PENTRU LITERATURĂ CONTEMPORANĂ
CONTEMPORARY LITERATURE PRESS

brațele întinse spre mine. . Erà așa cum îi spusesem eu că e mai frumoasă, cum am văzut-o azinoapte, cum știà ea că are să-mi facă plăcere mai mare. In privirea ei, erà nu știu ce dumnezeesc, nu știu ce dorință ferbinte de sacrificiu și de iubire.

Fructul erà copt. L'am mâncat...

Și totuși am plecat seara, cu primul tren, ca cel mai vulgar seducător.

Ceeace e mai odios e că i-am promis, că am să mai rămân încă câteva zile.

Astăzi s'a schimbat ceva în mine. Trecutul acesta, mi se pare așa de ciudat, încât nu-mi vine să cred că e al meu.

Am nostalgia unei iubiri adevărate... Sărmana Evelyne!

Nu știam ce e iubirea, ce e adevărata fericire atunci... Eram un pervers și un cinic; aici, în transee, sunt un om!

EDITURA PENTRU LITERATURĂ CONTEMPORANĂ
CONTEMPORARY LITERATURE PRESS

SORA ANGELICA

Sunt invitat la Boureni. Mă duc călare. Imi fac iluzii, știu!...

Drumul dela Stolniceni la Boureni e splendid. Șoseaua e ideală. Ea se încolăcește ca un șarpe uriaș alb, printre păduri nesfârșite de stejari și de aluni. In față dai numai decât de valea încântătoare a Moldovei, în fund se deschide panorama Carpaților. Se vede chiar Ceahlăul.

Legătura mea cu d-na Sofia Varussi, devine din ce în ce mai serioasă. Trebue să-i pun un capăt. Orice efort, însă, în această privință, e inutil. Știu.

— Bonjour Titi, aud o voce în capul scării, cum intrù pe poartă.

Descalec. Sărut mâna Sofii. Taetura costumului meu de călătorie, pe care l-am pus azi întâia oară, decând am scos uniforma, o găsește admirabilă. Ii mulțumesc și-i fac compliment că e așa de cunoscătoare.

— Ah! ești nesuferit! Ești așa de nesuferit, cum nu poate să și facă cineva idee. Totdeauna trebue să te chem?... Hai sus.

EDITURA PENTRU LITERATURĂ CONTEMPORANĂ
CONTEMPORARY LITERATURE PRESS

Urcăm câteva trepte. Terasa are mai mulți stâlpi groși de lemn acoperiți de ederă. Ne ascundem după unul din ei și ne îmbrățișem.

— Sofio, te iubesc.

— Ah! ce farsor ești.

— Eram ocupat, de-aia n'am putut veni. Te rog să mă crezi.

— Nu te mai apăra, e de geaba. De aici înainte, nu mai e permis să invoci nici o scuză. Am hotărît să vii să te instalezi definitiv la noi.

— Bine, răspund eu, lăsând capul în pământ.

— Sau nu te aranjează?

— Din contră, sunt fericit, draga mea. Sunt foarte fericit.

— Vorbești serios?

— Numai să nu te incomodez.

— Te rog nu te ocupa de asta. Am avut eu grije. Ți-am preparat odaia. Dragă Titi, de ce faci capul ăsta? Nici nu te gândi. Ai să fii așa de mulțumit. Ai să vezi. Tu nu știi ce vrei. Nu știu eu, cu cine am de-face? Ne-am înțeles, sper. Mai ai de făcut vre o obiecție?

— Nici una.

— Pot să contez prin urmare.

— De sigur.

— Anunț și pe Angelica. S'a hotărât. Bravo! Eu mai am câte ceva. Iartă-mă că trebue să te las singur. Mă întorc îndată. Tu știi că eu nu stau de geaba. Am atât de lucru. Nu poți să-ți faci idee cât muncesc. Când vei sta aici ai să-ți dai seama. De altfel eu nu fac nici un caz de asta. Și vezi că nici nu exagerez.

EDITURA PENTRU LITERATURĂ CONTEMPORANĂ
CONTEMPORARY LITERATURE PRESS

Sofia își trece vremea cu mine. In fond nu mă iubește. Lucrul acesta l'am înțeles mai demult, însă acum aveam certitudinea. Amândoi eram de aceiaș vârstă 27, 28 de ani.

Copilărisem împreună. Ea erà o fire voluntară și ambițioasă de mică. Eram învățat încă de atunci s'o ascult, pentru-ca azi să devie amanta mea. Moșia tatălui meu se învecină cu a ei și acum în toiul războiului, ne regăseam iar amândoi, singuri și la câțiva kilometri depărtare. Cu ocazia evacuării, soțul ei rămăsese la București, surprins acolo de evenimente. Pentru ea lucrul acesta n'avea mare importanță, de oarece găsise mijlocul să se aranjeze. Măritată de câți-va ani, destul de atașată soțului ei, probabil fiindcă erà foarte bogat, erà o femee cinstită, despre care nu s'a vorbit niciodată absolut nimic. Aici însă, singură, la moșia pe care o administra totd'auna în persoană, cu o pricepere rară, practică, fără să se încurce cu conștiința sa prea mult, s'a gândit că are nevoe de un tip discret și m'a ales pe mine.

Intr'o zi primesc la regiment ordinul de a plecà depe front și a mă prezenta imediat la moșia tatălui meu, Stolniceni, pe Siret, unde sunt mobilizat pe loc pentru lucrările agricole. Sosit aici am aflat că Sofia intervenise pentru mine, m'am dus numai decât la ea, să-i mulțumesc, fără să bănuesc un moment scopul ce urmărise. Legătura noastră a început curând, fără preliminarii multe, am cedat amândoi unei necesități irezistibile și reciproce.

Prietena mea, d-na Varussi, aveà o educație aleasă calități de spirit cu adevărat rare la o femee, erà însă

EDITURA PENTRU LITERATURĂ CONTEMPORANĂ
CONTEMPORARY LITERATURE PRESS

o natură rece și egoistă, pe care ori cât de naiv aĭ fi fost, o observai numai decât.

Făcea călărie la perfecție, trăgea admirabil la țintă, aveà o înfățișare mândră, o blondă superbă, foarte simpatică, cu o gură mică răutăcioasă, cu o privire clară și pătrunzătoare, cu mișcări vioaie, în toată persoana ei respirà o trebuință de activitate deosebită.

Așteptam cu mâinile pe genunchi, acolo unde mă plantase ea. Și regretam că am acceptat propunerea ei, de a locui sub acelaș a[illegible]eriș, fără a mă fi opus mai serios.

Cu toate astea o bucurie îmi inunda sufletul, o bucurie secretă, care mă învăluià și îmi dădeà o satisfacție nemărturisită.

Eram distrat tot timpul, eram contrariat, însă gândul meu aveà o direcție precisă.

Sofia aveà o prietenă, o mică refugiată, soția delicioasă a unui camarad de regiment pe front. Am văzut-o pentru prima oară acum câte-va zile și îmi erà imposibil s'o uit. Sofia avusese fericita idee, s'o invite să steà cu dânsa la țară. Se înțelegeau de minune, deși se potriveau așa de puțin.

Erà Angelica Văleanu. O brunetă de 20 de ani, cu o talie „suplă", delicată, drăgălașe și fragedă, ca o fetiță de pension. Ochii ei mari, aveau ceva strengăresc, ceva de copil răsfățat, o scânteere și o dulceață, care te turbură. Și în toată ființa ei un parfum, un mister, un aer de melancolie amoroasă și pasionată, care te fascina profund. Erà o creatură de dragoste, o făptură numai pentru iubire, una din

EDITURA PENTRU LITERATURĂ CONTEMPORANĂ
CONTEMPORARY LITERATURE PRESS

acele perle ale naturii, menită să aprindă în sufletele noastre flacăra eternă și ideală.

Sofia nu era geloasă de loc. Mi-a dat chiar toate detaliile. Și deși mă pusese în curent cu multe, voiam să o cunosc eu însu-mi mai de aproape. Situațiunea în care se găsea îmi inspira o compătimire sinceră. Toți eram niște desrădăcinați! Pe toți ne aruncase aici furtuna războiului, ne smulsese din locurile noastre, de lângă cei scumpi. Mai ales cât de greu trebue să-i fie ei!

La toate astea mă gândeam, când deodată aud lângă mine, glasul strident al Sofii.

— Titi! Titi ce gaga ești. Caută pe Angelica, mon cher. Ești extraordinar. Cum poți să stai așa? Să nu faci nimic?

— Indată.

— Vezi că trebue să fie în camera mea de culcare. Stai. Ascultă. Trebue să te ocupi de ea serios. Biata fată! E așa de nenorocită și mi-e așa de dragă! Nu vreau să se plictisească la mine. Eu sunt ocupată. Titi, n'ai absolut nimic de lucru, decât să te ocupi de Angelica. Te rog... îmi promiți că ai să faci asta? Dacă mă iubești...

— Cu cea mai mare plăcere. Evident că-mi convenea. Era un serviciu pe care l'aș fi căutat chiar. Voiu desfășură un zel puțin comun. Dacă pentru asta m'a chemat Sofia, apoi atunci am tot dreptul să mă felicit. Mă grăbesc să plec, să-mi iau rolul ce mi se oferea, în primire. Sofia mă oprește pe un ton serios, aproape grav.

— A încă ceva foarte important! Titi, te rog să nu faci fetii curte. Te previn ca să știi. Am mare

EDITURA PENTRU LITERATURĂ CONTEMPORANĂ
CONTEMPORARY LITERATURE PRESS

încredere în tactul tău... Fii cât se poate de galant cu ea. Să nu-ți închipui însă, că poți să speri ceva. O despre asta îți garantez. De ce faci iar capul ăsta? Te poți antrena foarte bine. Și poți face o gafă. Nu e mai bine să te previn? Titi, contez pe tine că ai să fii rezonabil și cuminte. Fata e frumoasă. E o splendoare. Nu mă îndoesc că e foarte greu cuiva să reziste când o vede în fiecare zi, cum o să fie deacum încolo cazul tău. Dar gândește-te, că eu am chemat-o și sunt enorm de ocupată... Ca să nu se plictisească, m'am gândit la tine. Are să-ți treacă și timpul. Tot nu te ocupi cu nimic. Suntem înțeleși Titi, perfect înțeleși... Altfel renunț la serviciul pe care ți-l cer. Astea sunt condițiunile mele. Să știi.

— Sofio, eu nu pot să te iubesc decât pe tine.

— Achită-te conștiincios de însărcinarea ce ți-am dat-o și numai îmi face declarațiuni, dragul meu, când n'am timp să te ascult. Trebue să mă duc să-mi văd de gospodărie. E ceva nemai pomenit lucrul care 'l-am.

Aiurit de aceste recomandațiuni părăsesc însfârșit terasa. Traversez antreul și intrù în odaia de culcare a Sofii pe care o găsesc goală. Calc în vârful picioarelor și deschid ușa încet la salon.

In mijlocul oglinzilor, între mobilele luxoase, văd mișcând o păpușe frumoasă, în costum de călugăriță. Credeam că e un copil care se joacă, căreia-i place să se gătească... Era Angelica. M'a auzit. Își întoarce capul. Vreau să-mi cer scuze. Îmi întinde mâna cu un surâs și i-o sărut.

— Bonjour.

— V'am deranjat, d-nă?

EDITURA PENTRU LITERATURĂ CONTEMPORANĂ
CONTEMPORARY LITERATURE PRESS

— De loc, d-le. Ai făcut foarte bine. Ești foarte surprins, că mă găsesc aici? Nu e așa? Ador însă costumul de călugăriță, de infirmieră. O femee pe vremurile astea teribile, nici nu trebue să poarte altul. Te rog să-mi zici sora Angelica, de azi înainte.

Sora Angelica! Câtă poezie a pus rostind aceste cuvinte. Fără să vreau o compar cu Sofia și simt tot contrastul dintre aceste două ființe In definitiv, nici Sofia nu e rău, îmi zic tot eu...

Intre noi s'a stabilit repede o apropiere. Eram buni camarazi după o jumătate de oră. Cât haz a făcut ea, de rolul ce mi l-a dat Sofia!

— Ești un paj. E amuzant! Ne mai trebue un castel..., mi-a spus visătoare.

Am vizitat împreună camera pe care mi-o rezervase mie și am început să aranjăm amândoi biblourile. Tot timpul conversația noastră a fost animată, plăcută, plină de fantezie... N'ai fi zis că sora Angelica are o durere mare.

La dejun, Sofia ne-a plictisit oribil. N'a făcut decât să povestească metoda ei de lucru, programul ei extra-ordinar pe care-l aplică, îmbunătățirile pe cari le-a adus fermei, etc. etc. Am suportat cu resemnare. Din potrivă, sora Angelica, avea aerul că urmărește cu interes toate aceste baliverne, că le înțelege și are o admirație sinceră. Dealtfel ea consideră pe Sofia ca pe o ființă superioară, ca un fenomen și avea pentru ea din această cauză, un fel de cult.

Sofia In schimb era plină de atențiuni pentru ea, o iubea ca pe o soră, o îngrijea cu un devotament care te mișca. Ce ciudate sunt femeile astea!

EDITURA PENTRU LITERATURĂ CONTEMPORANĂ
CONTEMPORARY LITERATURE PRESS

Totuși simțeam că o să deviu cu favoritul d-nei Văleanu. Și cât de ridicolă e Sofia, o să vadă atunci.

După masă ne-am retras fiecare în apartamentele noastre. La ora ceaiului am reapărut. Sora Angelica continua să fie veselă. Eram încântați unul de altul. Ce surpriză am avut, când mi-a cântat o chansonettă! Avea o voce mică de „diseusă chic!". Părea că se amețește, că vrea să soarbă, să caute o uitare, în aceste clipe, care pentru mine aveau ceva nou... un farmec nespus. Așa ne-a trecut ziua.

Și nici un cuvânt, nimic n'a spus de durerea ei. Eram foarte surprins și intrigat din această cauză.

Adoua zi de dimineață, mi-a bătut în ușe, nu eram sculat, cu o desinvoltură de fetiță zglobie. Credeam că s'a întâmplat ceva. Mi-am făcut toaleta în grabă și m'am prezentat ei, cu un aer îngrijat. Ce haz a făcut de alarma mea!

Timpul a fost rău. Am jucat toată ziua ecarté besigue și room. Nu ne am mișcat dela masa verde. Se antrenă și puneă atâta pasiune la joc, încât o tachinam și o acuzam, că e vițioasă și-i plac excesele.

Partidele le începea cu înfrigurare și sfârșau prin a o obosi și a-i da migrenă.

Această inegalitate, această stare de agitație, de detracare și epuizare nervoasă, mă surprindeau. Ochii ei mari nu perdeau însă nimic din acea expresie de duioșie și de iubire infinită. Ardeam de dorința de a fi confidentul ei, de a ști ce se petrece sub această fascinantă și impasibilă maică.

Nici o aluzie, nici un cuvânt, nimic care mi-ar puteà desvălui misterul. Începeam să mă îndoesc de

EDITURA PENTRU LITERATURĂ CONTEMPORANĂ
CONTEMPORARY LITERATURE PRESS

tot ce-mi spusese Sofia. Şi să cred că în fond e o cochetă.

Starea ei de febrilitate însă, observam cum creşte, până când coardele întinse prea mult, au plesnit într'o zi. A isbucnit într'o criză de lacrămi aşa de violentă, din senin, în cât ne-am speriat toţi. Erà în timpul mesei. Sofia mi-a făcut nişte ochi, ca şi cum eu aş fi fost vinovat. Eram aşà de dezolat de această întâmplare, încât nu-mai puteam spune nici un cuvânt. Am condus-o amândoi în camera de culcare şi le-am lăsat singure. Ceva mai târziu am întâlnit-o pe Sofia şi am întrebat-o ce are în definitiv.

Ea mi-a răspuns, pe un ton de repros:

— E o inimă, d-le, e un suflet fata asta. Ah! ţi se pare curios. Nu e toată lumea ca tine, Titi. Să-i fie egal toate pe pământ. Asta s'o ştii. Poate găseşti că e comic, că cineva plânge, că suferă... Se poate. Din partea ta, insensibil cum eşti, nu mă miră nimic. O cât suferă mititica, e îngrozitor! Nu poţi să mă înţelegi, ori câtă bunăvoinţă aş aveà eu, să-ţi spun. Tu nu ştii drama teribilă care se joacă în inima ei — fiindcă lucrul ăsta, ţie îţi lipseste complect, Titi. Tu eşti un egoist, o fire rece şi închisă, căruia nu i se poate deschide inima însângerată a unei femei. Mititica e aşà de timidă, e aşa de drăgălaşe şi de bună. Sau poate oi fi vrut să-ţi povestească dragostea ei... Cum vorbeşti de amorurile d-tale. Te-ai înşelat. Ţi-ai făcut iluzii Ai vrut să fii indiscret. Bărbatul ei e tot... E un lucru prea sfânt, pentru-ca să pronunţe înaintea ta, numele lui. Să-l expue curiozităţei şi invidiei tale. Căci eu îţi cunosc fondul, Titi. Ceeace e mai îngrozitor, e că nu

EDITURA PENTRU LITERATURĂ CONTEMPORANĂ
CONTEMPORARY LITERATURE PRESS

are nici-o ştire despre el, absolut nici una, de atâtea săptămâni. A murit poate! Crezi? Ai vre-o idee în această privinţă? Ar trebui să cercetăm noi. Nu ştiu de ce, dar eu am o presimţire că s'a prăpădit. Ce spun eu — am certitudinea. Între noi fie zis, e foarte posibil. O să mai vorbim... Te las acum. Ai grije de ea, te rog. Du-te s'o vezi. Faceţi o plimbare. Să vă pună caii. Au revoir.

Înainte de a ne despărţi, ne-am îmbrăţişat ca în totdeauna pe ascuns, după un dulap. Sora Angelica era aceiaşi ca şi înainte de incidentul care avusese loc şi despre care nu mi-a pomenit nici un cuvânt. Aveam impresia că mă caută chiar, cu mai multă insistenţă, că-i devenisem aproape necesar. Simţeam că în compania mea, ea găseşte un balsam, savurează nu ştiu ce senzaţii...

Într'o Duminecă, m'a rugat s'o însoţesc până la biserica satului. De obicei mergea singură. Lucrul acesta mi s'a părut neaşteptat şi m'am hotărât s'o urmăresc deaproape.

In ziua aceea avea ceva straniu în figură. Susţinută numai de un efort intern care o consumă, ea mergea grăbită, sub povara unei sugestiuni.

Eram foarte îngrijat. Pe drum m'a întrebat dacă cred în Dumnezeu, dacă poate trăi cineva fără religie. M'am prefăcut că mă retrag. In realitate m'am furişat şi am intrat într'o strană, ca s'o observ.

Biserica sărăcăcioasă de ţară, era înăuntru plină de femei, de copii, în cămăşi albe cu barişuri negre. M'am aşezat să nu mă vadă.

Eră palidă. Trăsăturile ei pure şi fine aveau ceva ceresc. Ochii ei luminau cu o ardoare mistică.

EDITURA PENTRU LITERATURĂ CONTEMPORANĂ
CONTEMPORARY LITERATURE PRESS

Când a început să citească Evanghelia, a îngenunchiat cu toată lumea. Am văzut buzele ei mișcând convulsiv, într'o încordare supremă. Am văzut-o căzând inertă pe piatra vânătă a bisericii... A leșinat. Câte-va femei s'au strâns în jurul ei. Încerc să-i dau ajutor. În aerul proaspăt al dimineții își revine și îmi mulțumește cu o jenă vizibilă și cu recunoștință.

Sofia însă a aflat ce s'a petrecut și bine înțeles că m'a făcut pe mine răspunzător. Sora Angelica, în urma acestui accident, a trebuit să steă mai multe zile în pat, după recomandația unui medic de plasă, fără să aibă însă ceva grav, ci numai nevoe de repaos.

* * *

În timpul acesta pe frontul Moldovei, se juca partida cea mare. Luptele dela Mărășești și dela Oituz erau în toi. Tunurile se auzeau până la noi, în cuibul acesta, unde ecoul lor, sfârșau agonia inimii unei femei. Niciodată n'a fost mai enervant și mai blestemat ca astăzi, mugetul lor sălbatic care mureà în depărtări, într'un radios asfințit de soare. Comunicatele au ceva din tristețea și din solemnitatea gravă a unor „faire-pare". Sofia merge regulat la primăria din sat, să ne aducă veşti. Astăzi un soldat a adus bagajele unui ofițer, dat ca dispărut.

Erau ale lui Văleanu.

Eram consternați. Nu ne gândim decât cum să ascundem această știre dureroasă soției sale.

Seara m'am furișat mai târziu ca de obicei în odaia Sofii. Deastădată nu ne mai strângem în brațe, ci comentăm tragicul eveniment al zilei.

EDITURA PENTRU LITERATURĂ CONTEMPORANĂ
CONTEMPORARY LITERATURE PRESS

Deodată auzim un sgomot ciudat şi ne înfiorăm. Amândoi ne îndreptăm ca mânaţi de acelaş gând, spre odaia Angelichii.

Patul e desfăcut. O lumânare arde pe pupitrul de noapte. Nu e nimeni.

Pătrundem în camera de alături şi de acolo în salon, pe care-l găsim complect iluminat.

Între oglinzi un corp de femme, alb ca zăpada, ca marmura fină, zace întins pe parchet neînsufleţit. Deasupra sânurilor avea un brâu subţire de petale roşii. Era sângele care curgea dintr'o rană mică. În mâna dreaptă ţinea încă un revolver mic, cu lame de sidef..

Sora Angelica s'a sinucis!

Am scos un strigăt de groază. Ne-am precipitat spre ea. Era încă caldă. În surâsul ei, era aceiaşi voluptate, aceiaşi melancolie, aceiaşi turburătoare enigmă pe care o cunoscusem.

Vrem să reconstituim scena. Să ştim ce a fost. Să ne explicăm...

A murit iubind, uitându se în oglindă, ca o femee frumoasă, ca o amantă nefericită, care a vrut să rămâe credincioasă unui vis şi unui om.

Nimic nu prevedeă acest fatal desnodământ.

Suntem amândoi sguduiţi, ruşinaţi; stăm în faţa ei ca nişte complici. Sofia mă acuză pe mine.. Eu însă plâng.. Plâng misterul acestei morţi şi acestei vieţi.

EDITURA PENTRU LITERATURĂ CONTEMPORANĂ
CONTEMPORARY LITERATURE PRESS

RASBOI ŞI IUBIRE

I

— Nu eşti mulţumit de situaţia ta?

— Fireşte că nu.

— Iată ceva nou pentru mine. Iţi mulţumesc dragă Leon.

— Sunt un „ambuscat", „Invârtit" cum se spune.

— Ei şi?

— Oricum e ruşinos..

— Fiindcă stai cu nevasta ta?

— Lizetto..

— La tine acasă.. eşti un „ambuscat"?

— Neapărat.

— De ce vorbeşti aşa? Şi tu îţi faci datoria.

— Ştiu.

— Da da, ţi-o faci foarte bine.

— Asta o ştim numai noi...

— Leon, te rog, nu-mi place să glumeşti cu lucrurile serioase. Vezi eu d'aia nu pot pe tine, să te conving... Tu n'ai serviciu aici? Nu ţi faci datoria lucrând de dimineaţa până seara?..

EDITURA PENTRU LITERATURĂ CONTEMPORANĂ
CONTEMPORARY LITERATURE PRESS

— Toți «ambuscații» își fac datoria.

— In orice caz, eu nu admit să mergi pe front.

— Bine.

— N'am să te las..

— Nici nu încerc.

— Nu ești cuminte de loc.. Când te văd așa de nemulțumit, îmi vine să plâng. Nu pricep ce caz de conștiință găsești tu aici? Nu suntem noi bine? N'avem noi tot? Poate să fie ceva mai bine, decât când suntem amândoi, când ne iubim? Spune, spune Leon. Cum poți numai să te gândești la un lucru așă de îngrozitor? A merge pe front însemnează a muri, a mă perde pe mine, a nu mă iubi. Mi-e așa de necaz, încât nu știi cât sufer. când văd că nu pricepi lucrurile astea simple. Leon, e o nebunie, nu e așa? Ca să-mi faci mie frică... Nu e serios? Nu te-ai gândit să aprobi acest mod de a vedeà? Ești convins că ai să rămâi! Răspunde.

— Nu depinde de voința mea S'ar puteà să fiu trimis din ordin. Nu pot să nu execut un ordin.

— Să nu-l execuți.

— Ești o mică proastă.

— Ah! Asta e tot ce ai să-mi spui?

— Tot..

— E monstruos!

— Liniștește-te.

— E oribil! E nemai pomenit! E ultimul tău cuvânt?

— Lizetto ai puțină judecată.

— Îți faci sânge rău degeaba.

— Și tu prea ai sânge rece mult.

EDITURA PENTRU LITERATURĂ CONTEMPORANĂ
CONTEMPORARY LITERATURE PRESS

— Ești extraordinară... De ce te superi acum? De ce plângi și nu ești cuminte? Tu nu trăești în realitate. Tu trăești visul tău, care e al nostru. Restul nu te interesează. Dar eu care 'mi dau seama — care trebue să-mi dau — am datoria asta, întâi și întâi față de tine... Să știu ce fac în orișice moment... N'am să provoc nimic ca să plec. Am să fac tot posibilul ca să mă abțin. Deși ți-am spus că mi-e foarte greu. Dar pentru tine am să continuu să mă „ambuschez", cât o fi posibil; cât n'o fi, atunci, draga mea, trebue să ne resemnăm, să ne înclinăm și să acceptăm inevitabilul.

Acestea și le spuneau între ei soții Mircea, dimineața în pat, în momentul când își puneau ciorapii. Inainte de a se dă jos, Lizette nu eră încă hotărâtă să abandoneze partida, atât de rău începută. Eșecul ei, departe de a o descuraja, dimpotrivă o îndemnă să revie la șarje, în speranța de a obține un succes, o concesie, o declarație care i-ar fi convenit. Ea îl ia de gât și-l aduce între perne, în dorința de a face ultima sforțare.

— Mai stai că mai ai timp. Ascultă, Leon. Promite-mi ce-va.

— Cu plăcere.

— Să mă iei cu tine la Regiment.

— Nu se poate. Ordinele sunt stricte. Soție de ofițer, după unitate, în zona de operațiuni, e exclus cu totul. S'au dat ordine severe în această privință, trimise chiar de noi.

— Ba da. Ordinele astea ai să le poți călca. Sunt ordine și ordine. Vezi asta, să refuzi de a merge pe front, cum ceream adineaori, îmi dau și eu seama,

EDITURA PENTRU LITERATURĂ CONTEMPORANĂ
CONTEMPORARY LITERATURE PRESS

că e greu... Dar să mă iei cu tine, să stau mai departe ntr'un sat, e ceva care în definitiv, se poate foarte bine. Nu e nici un inconvenient... Am dreptate? Ce zici? Judec bine. Mă cramponez și eu de tine, doar mi-o reuși ce-va... N'am dreptul?

— Doamne! Lizetto, ce ai azi? Nu; ești nostimă! Ce ți-a cășunat?.. La serviciu au încă nevoe de mine. Nu e nici vorbă să mă trimeată. Cel puțin, eu n'am auzit pe nimini și în tot cazul, pe nici unul din șefii mei. Singurii în măsură să știe. Ce vorbesc ceilalți, înțelegi, că n'are nici o importantă.

— Am o presimțire...

— Mofturi Ai mai avut de atâtea ori și nu s'a realizat.

— De astădată e serios.

— Profet mincinos, care nu mă lași să-mi văd de treburi, mă întârziezi totd'auna... te somez acum să-mi dai drumul.

El fuge din brațele ei. Ea oftează lung și înainte de a ieși îi spune:

— Ah, Războiul! Cu ce frică trăim noi femeile. Voi sunteți mai fericiți, vă dați viața, fără s'o cunoașteți.

La biuroul organizării, secția adjutanturii dela Marele Cartier, azi au avut loc schimbări importante, nu se știe din ce motive. Intre cei mutați e și locotenentul Leon Mircea.

Peste 3 zile el a plecat la un regiment de vânători, unde fusese repartizat, după ce și-a luat rămas bun de la soția lui. Despărțirea a fost dureroasă. Și oricât părea de neverezut, ea a avut loc.

EDITURA PENTRU LITERATURĂ CONTEMPORANĂ
CONTEMPORARY LITERATURE PRESS

II

Erà pe la sfârşitul lui Septembrie, după câteva luni. Pe străzile principale ale Iaşului, o lume imensă furnică în toate părţile, ahtiată după ştiri. Decând Capitala ţărei s'a strămutat aici, în refugiu, spectacolul acesta se repetă zilnic. Mai ales se comentează azi de toţi cu îngrijorare evenimentele din Rusia. Se fac tot feluri de pronosticuri, se vorbeşte de evacuare, de rezistenţă, etc. E un haos care deconcertează spiritele cele mai ponderate şi turbură conştiinţele cele mai calme.

Pe strada Lăpuşneanu, câteva elegante îşi fac promenada obişnuită. Impasibile, frumoase, ele au în colţul gurii, eternul surîs şi în privirea lor imperturbabilă, liniştea fiinţelor fericite. În înfrigurarea şi desperarea ce o citeşti pe faţa fiecăruia, ele trec senine, sprintene, printre atâţia curioşi, cari întorc capul şi-ţi dau iluzia că, în mijlocul acestei catastrofe, ele nu sunt privite ca o sfidare, ci ca un reconfort.

Într'un „tailleur“ superb, una din ele e oprită de un tânăr, care îi sărută respectos mâna. Erà Lizetta...

— Ce face Leon? Ce ştiţi despre el?

— Nimic.

— A fost rănit într'un spital la Bacău.

Cu un aer natural ea dă din umeri.

— Dar nu vă pot spune nimic, domnul meu. M'am întors eri dela Odessa. Îmi pare foarte rău... Mă iertaţi...

Camaradul de clasă al lui Mircea, încurcat se retrage, pricepând gafa pe care a comis-o.

EDITURA PENTRU LITERATURĂ CONTEMPORANĂ
CONTEMPORARY LITERATURE PRESS

La câțiva pași, dintr'un grup se desprinde un ofițer de cavalerie, bine stilat, care înaintează svelt, degajat, cu un surâs cuceritor spre dânsa.

Pe piept are o decorație rusească. Atașat pe lângă o misiune străină, căpitanul de rezervă, Zăleanu, e pentru prima oară când nu e în automobil pe stradă.

— Bonjour Dodo.

— Bonjour Lize..., spune el încet, imperceptibil, discret.

Ei traversează și se pierd în mulțimea anonimă. Neobservați acum, căpitanul începe o conversație intimă, cu un accent a cărui puritate lasă mult de dorit.

— Te-ai repauzat îngerașule? Obositor drum! Nu e așa? Extraordinar să voiajezi în așa mizerabile condițiuni. Chiar și pentru noi, militarii, care orice s'ar zice, suntem învățați să învingem greutăți, e oribil! Am fost îngrijat de tine în primul rând îngerașule. Ai dormit bine? Cel puțin somnul e binefăcător totdeauna.

— Da da... Îți mulțumesc Dodo. Aici o să ne vedem mai rar...

— De ce?

— In tot cazul nu ca la Odesa. Știi că am văzut aici o scrisoare care ne dă pe față: am stat la același hotel și aveam camerile noastre vis-à-vis...

— Ce importanță are, îngerașule? Mentalitate de mahalagii!

— Trebue să fim prudenți. Și cu tact.

— Evident.

— Chiar acum am întâlnit un prietin al lui bărbatu-meu, a fost rănit grav, știi?

EDITURA PENTRU LITERATURĂ CONTEMPORANĂ
CONTEMPORARY LITERATURE PRESS

— Bietul băiat. Ce lucru supărător!

— Da, da... Şi eu când mă gândesc la tot ce am făcut...

— Ingeraşule, mâine vom avea automobilul generalului toată ziua la dispoziţie. O plimbare la Prut, sau aiurea, în altă direcţie... Ce zici Lize de acest proiect? Il găseşti inteligent?

— Minunat. Ah! să scap de Iaşi... Să ies din el. Mă enervează teribil aici. Mi-aminteşte atâtea lucruri...

— Fără îndoială că e mai bine pe marginea mării. Ştiu şi eu. La Odessa de exemplu..

— Dodo, ştii că Leon a fost decorat cu „Mihai-Viteazul“?

— Ce importanţă are!

— Nu ştiu cine a vrut să-mi facă plăcerea asta: mi-a trimes „Monitorul Oficial“ în plic!

— Ce mitocănie! El însă e un brav tip.

— Eu trebue să mă despart.., după ce am făcut şi ce fac... Ce crezi? Situaţia mea e îngrozitoare. Când am aflat că e rănit la Bacău, am plecat cu tine la Odessa!

— Nici o alarmă. Nici un gest pripit. A fi calm însemnează a avea cu tine cel mai bun consilier

— Dodo, aş vreă diseară să nu mă laşi singură.

— Niciodată, ingeraşule...

— La ce oră vii?

— De vreme.

Ei au ajuns la Copou. Stau pe bancă acum.

— Ingeraşule mic, Lize... Te găsesc preocupată. Spune repede, ce ai?

— Sunt puţin tristă.

EDITURA PENTRU LITERATURĂ CONTEMPORANĂ
CONTEMPORARY LITERATURE PRESS

— Te rog, ai încredere în mine. Amorul meu e absolut. Sunt un om de onoare, de ce vrei să mai repet? Găsesc că e inutil... Nici o grije despre vizitorul tău! Vom aşteptă evenimentele...

— Da, dar un om care te-a iubit, când te chiamă că e rănit, să-l abandonezi?

— E, ce vrei, aşa e viaţa, ingeraşule. Nu trebue să credem că putem trăi fără greşeli sau slăbiciuni. Insemnează a fi lipsit de tot de filosofie.

— Când mă gândesc la tot ce ne-am spus, uite nu mai departe decât pe această bancă...

— Atunci, îmi dai voe să mă scol.

— Dodo!

— Fără îndoială. E a 15-a oară când îmi vorbeşti de el. Fără îndoială că e un brav tip, un om care 'şi face datoria! Am o admiraţie pentru dânsul, dar în definitiv, e destul. Am auzit pentru azi atâta, în cât sper că nu poţi să mă socoteşti ca un om fără răbdare.

— Ai dreptate... Ce face Baby?

— Ce animal îngrozitor! E o canalie mică. A avut loc o luptă omerică azi dimineaţă. Ştii veşnica ceartă: câinele cu pisica! Nu poate să suporte el aceste fiinţe, e ireductibil în ura contra lor. Ei bine, dragă Lize, a ieşit toată mahalaua Păcurari — nu exagerez — şi am asistat toţi la goana teribilă, care s'a dat în stradă, în plină stradă... E şi rău crescut individul. Ţine să se facă cunoscut. La Odessa figura asta, nu mi-a făcut-o încă prostul. Sunt aşă de mulţumit de el, încât hotărît am să-i schimb numele. Am să-i zic în loc de Baby, Bolşevik. Nu găseşti că e mai de actualitate?

EDITURA PENTRU LITERATURĂ CONTEMPORANĂ
CONTEMPORARY LITERATURE PRESS

Amândoi rîd. Baby e un număr care-i amuză. Amândoi fac un haz enorm. Chestia gazdei unde locuește Dodo, numai puțin, trece la rând. Dodo e în vervă. Și prietena lui îl găsește agreabil, spiritual, antrenant.

— Ce oameni aici în Moldova? E incomprehensibil, cum știu toți să se facă ridicoli. Ce manii!... Ce lucruri!... Ce meschinării!... Războiul a avut și un bine. Ne cunoaștem cel puțin țara, oamenii... Ingerașule, știi la ce reduc tot ce am văzut eu aici? La lipsă de confort și de bun simț. Asta e peste tot aici.

Lizeta ascultă gânditoare. Ea surâde din când în când. Privirea ei distrată, are acum ceva neliniștit. Ea îi caută, roșie, cu emoție, mâna...

— Ce e?

— Nu e nimic. Un prieten al lui Leon...

— Ce copil ești, Lize!

— Dodo, nu putem să ne întoarcem la Odessa? Aici nu sunt fericită.

III

Într'o zi s'a întors soldatul. Căpitanul Mircea Leon, își făcuse datoria către țară. Demobilizat, el a refuzat să meargă în teritoriul ocupat până la semnarea păcii, preferind cu o strângere de inimă, să se întoarcă la Iași. Înainte de a sosi tovarășul lui de griji și de necazuri, ordonanța sa personală, îi spune fiind încă în tren:

— Să trăiți, d le căpitan, coniția trebue să fie în gară.

EDITURA PENTRU LITERATURĂ CONTEMPORANĂ
CONTEMPORARY LITERATURE PRESS

— Nu e Nicolae. N'are ce să caute.

— Vă aşteaptă! Mă gândesc eu aşa în mine, ce o să fie, când v'o vedeà acum? Mi-aduc aminte astă-primăvară ce fù pe dumneaei când aţi plecat.

— Acum ne despărţim, Niculae.

— Am înţeles să trăiţi d-le Căpitan.

Soldatul a privit în ochii ofiţerului şi a tăcut.

Se credea vindecat. In bivuac, în mijlocul camarazilor şi a trupei, rana cea mare pricinuită de nenorocirea lui caznică, părea că s'a închis, ca şi cea pe care o primise mai înainte în piciorul drept, în lupte.

Obsesiunea puternică şi continuă a aceloraşi idei, îi dau un fel de neastâmpăr şi el, care învăţase în atâtea ceasuri grele, să se stăpânească şi să stea liniştit în faţa morţii, se simţea aici cu totul slab. Problema erà aceiaş: să reziştì şi să învingi şi ofiţerul care luptase vitejeşte înaintea inamicului, nu se simţea în posesiunea mijloacelor, pentru a strigà ca altădată de asupra şanţurilor pustiite de mitralieră: Victorie!

Aveà tot timpul conştiinţa mutilatului din război. Se simţea dezarmat şi angajat într'o luptă nouă — pentru el — după atâtea luni de viaţă de câmp şi de pericole. Işi da seama că deciziunea, nu veneà curând şi că nu puteà întreprinde nimic.

Erà într'o după amiază, la câteva zile, după sosirea lui. Pe Strada Ştefan cel Mare, în faţa unei vitrine, staţionau trei persoane. In acest trio strălucit, el a recunoscut pe Lizetta şi pe Dodo Zăleanu, a cărui descripţie o aveà mai de mult.

Erau încă departe. Pentru prima oară a simţit groaza de a merge înainte şi nevoia de a bate cât

EDITURA PENTRU LITERATURĂ CONTEMPORANĂ
CONTEMPORARY LITERATURE PRESS

mai repede indărăt. In clipa când voià să dispară, din naintea lor şi-a adus aminte de camaradul neleal, care a stat la spatele frontului şi i-a furat femeea. Din naintea lui n'aveà dreptul să fugă.

Ostaşul a trecut modest, calm... Ca şi cum ar fi fost o plimbare banală. Grupul l'a privit cu curiozitate.

— Are „Legiunea de Onoare" îngeraşule... Ce tip „chie"! a exclamat plin de admiraţie Dodo.

Se îndreaptă spre casă. In urma lui pe o stradă mică aude o voce:

— Bonjour, Leon.

El se întoarce; nu poate să răspundă nimic... Erà Lizetta.

— Ce faci? De ce nu vii să mă vezi?

— N'am ştiut unde şezi.

— Cum te-ai schimbat de mult... în bine, Leon!

— Lizetto, dă-mi voe te rog... să mă retrag.

Seara a primit un bilet: „Dragă Leon, sunt nenorocită. Vreau să te văd. Am să-ţi spun multe. Sunt exagerăţiuni toate... Numai pe tine te iubesc. Ard de dorinţa de a veni deseară la tine".

Lizetta.

— E vre-un răspuns, d-le Căpitan?

— Nici unul.

El se întoarce agitat. Şi scrie pe marginea plicului: „Vino".

— Dă asta Niculae. Glasul lui, păreà că comandă un ordin de luptă. Ordonanţa se uità şi el, cu ochii lui mari şi supuşi, pricepând, că e o capitulare.

EDITURA PENTRU LITERATURĂ CONTEMPORANĂ
CONTEMPORARY LITERATURE PRESS

BAIA

O afacere importantă îl reținuse pe Benedict Antoniade două zile la Craiova, în contra prevederii lui și mai ales în contra cuvântului dat Violetti Petriki, prietena sa, la plecare.

In zadar stăruise ea s'o ia cu dânsul, deoarece îi va fi imposibil să se întoarcă chiar în seara aceia, Benedict rămăsese neînduplecat motivând oboseala unei călătorii inutile pentru dânsa.

Descinsese la hotel Minerva, și seara a și anunțat telegrafic cazul de forță majoră, care-l silea să-și smâne plecarea cu încă două nopți. Bine-înțeles a fost un motiv de alarmă la Milcoveni — reședința lor — și fel de fel de presupuneri, au agitat imaginația aprinsă a amantei rămasă singură. Se vedea înșelată cu certitudine. Cu cine știe ce d-nă din lumea bună a cetății, Banilor, sau mai prozaic cu vre-o chelnăriță frumoasă de hotel.

In sfârșit evenimentul acesta era așa de considerabil pentru Violetta, încât își vedea fericirea distrusă și o hotărîre eroică curagioasă, o răzbunare clocotea acum în sufletul ei.

EDITURA PENTRU LITERATURĂ CONTEMPORANĂ
CONTEMPORARY LITERATURE PRESS

Trenul sosea în gara Slatina, cea mai apropiată stație de cale ferată de Milcoveni, numai la câțiva chilometri. Era pe la orele 9 dimineața, într'o zi frumoasă de vară. Nerăbdătoare, cu o privire neliniștită, în care se citeà un amestec de repros și de decepție adâncă, Violetta căutà vagonul-restaurant din care aștepta, să-l vadă coborând. In adevăr, din el sare Benedict, tânăr, simpatic, cu aliură elegantă pe peronul arhi-plin de lume.

O vede numai decât și o sărută pe amândoi obrajii cu o emoție vizibilă. Departe de a o convinge, acest lucru a întărit-o în bănuelile ei.

In trăsură, au vorbit foarte puțin. Acasă iarăși, nimic care să-i deà de bănuit. Violetta păreà chiar că suportase bine această scurtă despărțire, așa că el n'a pus nici o insistență deosebită, pentru ca să justifice o absență prelungită, de care nu erà vinovat.

Dejunul a fost calm, chiar prea calm, pentru ca Benedict să nu priceapă imediat că în sufletul iubitei sale, se petreceà ceva grav. Către sfârșitul mesei el a voit o scurtă explicație, pentru ca ea, drept răspuns, să isbucnească într'o criză de lacrimi.

El o iubeà de nouă luni, de când trăiau împreună. Nici un nor nu turburase dragostea lor. Niciodată o discuție cât de ușoară, nu venise să-i despartă. Benedict însă cunoșteà gelozia fără margini a prietenei sale, împotriva căreia erà foarte greu să se apere, cu toate menajamentele și precauțiunile lui,— deși prin purtarea lui corectă față de ea, nu puteà să-i deà nici-o ocazie. Totuși la intervale destul de

EDITURA PENTRU LITERATURĂ CONTEMPORANĂ
CONTEMPORARY LITERATURE PRESS

dese, el primeà drept avertisment, această amenințare invariabilă :

— In ziua când mă vei înșelà tu, chiar în aceeași zi, te voiu înșelà și eu. Cu oricine.

De astă dată ea erà convinsă, că lucrul se petrecuse. Două nopți lipsă.., Erau o probă, pentru spiritul ei exaltat.

El aștepta cu resemnare inevitabilul.

In odaia lor de culcare, amândoi într'un avânt irezistibil și după îmbrățișări călduroase, se păreà că lucrurile se mai aranjaserà și că inimile își dobândiserà liniștea lor.

Benedict erà optimist. Violetta erà ireductibilă în hotărârea ce luase. Neapărat el n'aveà să știe nimic. Planul ei erà simplu, îl concepuse în noaptea trecută și aveà să-l execute în cursul acestei zile.

Alături de ei, într'o comună învecinată se află familia Virgil Trancu, unul din fiii marelui arendaș din acele părți, Ionică Trancu, compusă din soție tânără și 3 copii. D-na Ecaterina Trancu, erà născută tot Petriki și erà vară bună cu Violetta. Un menaj foarte unit, sobru, care petreceà mai tot anul la țară. Visul Ecaterinei erà ca Violetta să ià în căsătorie pe Benedict Antoniade și pentru asta făceà toate sforțările și-și întrebuințà toate resursele spiritului ei de femee cinstită.

Se vizitau foarte des, mai ales de când se instalase Benedict cu prietena lui la Milcoveni, pe vară. Familia Petriki din București, fusese pe vremuri comercianți mari, care scăpătaserà. Fetele primiserà o educație îngrijită și se înrudeau cu toată burghezia bună din Capitală. Singură Violetta greșise. Inamo-

EDITURA PENTRU LITERATURĂ CONTEMPORANĂ
CONTEMPORARY LITERATURE PRESS

rată de un ofițer din escorta regală, acum doi ani, ea s'a lăsat sedusă și în urmă abandonată. Sincer compătimită de vara ei, aceasta nu avea alt ideal decât să o ridice de unde căzuse și să-i dea o situație regulată. Era un lucru la care de altfel se gândeà foarte puțin Violetta, deși i-ar fi fost plăcut să ajungă la acest rezultat, însă fără sforțări.

Incapabilă să facă un calcul și mai ales să urmărească un scop în viață, ea era sclava impresiunilor ei și acum în urmă a sentimentelor violente ce aveà pentru Benedict. Ca de obicei soții Trancu, erau așteptați la Milcoveni, astăzi fiind Duminecă, la ceai, care se serveà după toate regulele unei case bune.

Una din distracțiile cele mai plăcute, în cursul zilelor lungi și arzătoare de vară, era pentru Benedict și Violetta, baia în Olt. Curtea și casele proprietății vin pe un deal înalt de pământ roșu, la câteva sute de metri, chiar în fața apei. Un drum bun ai de parcurs din cauza ocolului pe care trebue să-l faci, până să te cobori la țărm. Aici păduri nesfârșite de răchiți, de sălcii dese, scorburoase, bănci imense de nisip, fac o impresie de frământare teribilă și de distrucție a solului, din cauza revărsărilor puternice și continue ale rîului.

Violetta era o înotătoare de forță. Prietenul ei căderà în admirația pentru tot ce făceà ea și nu odată invitase pe soții Trancu, ca să ià parte la o scăldare în comun, pentru a-i uimi și pe ei, cu exercițiile sale de natație...

De altfel costumul de bae era de rigoare și acest fel de invitație nu aveà nimic extraordinar. Totuși Violetta evitase cu încăpățânare acest lucru, din mo-

EDITURA PENTRU LITERATURĂ CONTEMPORANĂ
CONTEMPORARY LITERATURE PRESS

tive probabil în legătură tot cu gelozia ei și pe care n'a voit să și le explice.

La orele 6 exact, docarul lui Virgil intră în curte. Perechea e întâmpinată la scară. Toată lumea părea mulțumită. Se servește ceaiul. Violetta provoacă abil o discuție pe chestia băii și rezultatul a fost că s'a decis în unanimitate, această mult așteptată partidă.

Erau toți încântați și mai ales Benedict, care în sfârșit triumfă, în dorința de a pune în evidență talentul iubitei lui.

* * *

„Maillot-urile" sunt gata. În special al Violettii e superb. E un costum care, anul trecut, în timpul sezonului, la o plajă celebră, făcuse furori. El îmbrăcă corpul perfect și-i scoteă în relief minunat formele,

În acest ținut sălbatic al Oltului, grația și eleganța acestor două nimfe, contrastau ciudat cu viroagele și cu albia scormonită, de furia distrugătoare a unei naturi neîmblânzite.

Ecaterina, departe de a fi mai prejos, eră foarte bine, deși se observă o ușoară tendință de îngrășare. Violetta eră însă impecabilă. Și Benedict o priveă cu iubire, turburat de dorințe și de gândul de a o ști a lui. Puțin mai palidă ca de obicei, ea aveă acum un tic nervos. Cu mâna la frunte se înclină ușor, par'că să cadă.

— Ce ai? Nu te simți bine? Vai, Violetto!..

— Nimic. E ceva trecător.

— Mai bine renunțăm...

EDITURA PENTRU LITERATURĂ CONTEMPORANĂ
CONTEMPORARY LITERATURE PRESS

— Nu, nu, te rog. Ce idee! Nu-i pomeni nimic lui Benedict... Te rog. Nici un cuvânt despre asta.

Grupul e complect. Se face haz de costumul lui Virgil. Cu proporțiile lui atletice, ras complect, îți face impresia unui luptător temut de circ.

Oltul e liniștit în această parte. Ceva mai încolo însă, curenți puternici agită suprafața, așa în cât se vede numaidecât că locul e periculos.

Violetta se îndreaptă într'acolo. Crescut pe marginea Oltului, Virgil în copilăria lui, cu strengarii din sat, făcuse adesea-ori escapade pe aici. Eră un cunoscător al tutulor colțurilor și găurilor... Și arta naței, încă din anii cei mai fragezi, nu mai aveà pentru el, nici un secret.

La un moment dat Violetta, dispare brusc din ochii lor. Benedict calm, privește cu un surâs, neliniștea celorlalți.

— Ce copii sunteți! V'am spus că aveți să vedeți lucruri extra-ordinare. O să apară acum la suprafață! Aveți răbdare, Virgil. Dragă Ecaterino, e inutil, dacă-ți spun. Eu le văd astea în fiecare zi! Da nu se simțeà rău deloc, ma chère! Ași, a glumit! Mai stați puțin, c'o să reapără. Nu vă alarmați...

Trec câteva minute și nici un semn de viață. Virgil crede că e momentul să intervie, îndreptându-se cu hotărârea, unde curenții păreau mai puternici.

Pentru Ecaterina sunt clipe de groază. Insuși Benedict pare a-și fi perdut siguranța.

In sfârșit nu e nimic. In luciul apei ies cele două ființe scumpe și în felul cum evoluau, nu mai puteà fi vorba de nici un pericol.

— Ți-am spus eu?

EDITURA PENTRU LITERATURĂ CONTEMPORANĂ
CONTEMPORARY LITERATURE PRESS

— Tree spre malul celalt.

— Se poate. Obiceiul Violettii. Asta intră în program.

Cei doi parteneri mai timizi, își văd acum liniștiți de baia lor. Ecaterina era o „fricoasă“ și Benedict un începător. Lecțiile prietenei sale, li fuseseră de folos și adeseaori când se simțeà în dispoziținni, făceà și el tururi interesante și curagioase.

Pe celalt mal se petreceà cevà neobișnuit. Violetta erà împreună cu Virgil. Ea afectà o oboseală și o slăbiciune... Aveà aerul că implorà dela el ajutor și îngrijiri, de care de fapt nu simțeà nevoe. Erà, bineînțeles, un truc, toată comedia de adineaori a naufragiului, în vultoarea Oltului, pentru a-l atrage la ea. Intinsă pe nisipul cald și între răchitele stufoase cu „maillot-ul“ desfăcut, cu o nonchalantă nebăgare de seamă, frumoasă și seducătoare, în aerul acesta al zilei care se sfârșeà, ea erà ispita însăși pe pământ.

— Virgil. N'ai înțeles Virgil, că toată asta am făcut-o ca să vii după mine? Știam că știi să înoți la perfecție Eram sigură că ai să încerci să mă scapi... Dacă ai să mă vezi că mor. Virgil sunt o nenorocită. Sunt foarte nenorocită... Te rog să mă ierți dacă vorbesc cu tine așa... De necrezut! Te sperie? Sunt o nebună... Ah, ce nenorocită sunt, Virgil!...

Omul întâi surprins, pe urmă furat de această muzică nouă, n'a fost greu de învins de loc. Și a cedat.

Erau retrași sub sălciile pletoase, pe nisipul fin și us-

EDITURA PENTRU LITERATURĂ CONTEMPORANĂ
CONTEMPORARY LITERATURE PRESS

cat, sub razele melancolice ale amurgului; și Violetta s'a răzbunat.

In timpul acesta Benedict, apucat de o teamă instinctivă, pe care o au toți amanții, când nu au lângă ei pe cea pe care o iubesc, a avut viziunea scenei care s'a întâmplat. El a revăzut totul într'o clipă deeînd s'a reintors de azi dimineață. El a înțeles „trucul"... Și avea în minte prezentă veninica ei amenințare. El a înțeles că în momentul ăsta, Violetta se răzbună.

A voit dovada, cum vor s'o aibă toți nefericiții. Și evitând curenții puternici ai apei, el a isbutit a pune piciorul pe țărmul celalt, fără greutate, simțind o putere de neînvins.

N'a avut nevoe să caute mult. In calea lui a dat de corpul delictului... A găsit „maillot-urile" amândouă. Un moment a voit să le ia cu sine și să renunțe de a cercetă mai departe, fiind de prisos. Dar o mișcare în apropiere i-a atras atenția și a văzut, în umbra sălciilor, dispărând corpurile lor goale, care căutau, rușinate și de frică, să se ascundă.

El n'a strigat nimic, n'a amenințat. N'a spus un cuvânt. In durerea pe care o simțeă în clipele acelea, a făcut un singur gest: al renunțării. A înțeles că totul e sfârșit. Și s'a retras. Aveă însă o impresie bizară, pe care o ai după o înmormântare, după ceasuri întregi de ședere în picioare și de emoțiune... Se simțeă obosit.

S'a grăbit să treacă rîul. Prudent și precaut ca întotdeauna, el a încercat ca și la venire, să-și facă drum pe unde apele îi opuneau mai puțină rezistență.

EDITURA PENTRU LITERATURĂ CONTEMPORANĂ
CONTEMPORARY LITERATURE PRESS

Deastădată însă n'a avut noroc. A greșit. Forțele îi erau reduse. Și a căzut pentru ca să nu se știe de urma lui nimic.

Ecaterina aștepta la mal, îmbrăcată și se enervă de această întârziere, care nu mai avea nici un rost. Noroc că Virgil apare cel dintâi și se liniștește. Violetta profită ca să se strecoare și-și ia repede toaleta ei de peste zi.

Dar Benedict nu e nicăieri. Preocupați de fapta lor, așteptând să isbucnească scandalul dintr'un moment într'altul, ei nu bănuiau o nenorocire.

Abia adouazi niște copii, care duceau vitele la păsune, au găsit cadavrul lui, adus la mal de ape

Trecuse o lună de zile de atunci. In casele albe bătrânești dela Milcoveni, nu mai era nici iubire și nici viață... Pluteau numai umbrele tăcute ale trecutului după perdelele trase.

Intr'un apartament modest, într'o casă luminoasă, într'o stradă liniștită a Capitalei, Virgil își instalase destul de drăguț, noua lui prietenă. La fiecare două-trei zile, el venea dela moșie, sub pretext de afaceri, ca s'o vadă.

Era Violetta care acum iubea pe Virgil, cum iubise altădată pe Benedict.

EDITURA PENTRU LITERATURĂ CONTEMPORANĂ
CONTEMPORARY LITERATURE PRESS

LEGATUL

Mă instalasem într'un mic apartament în Boulevard Dubouchage. Colțul acesta liniștit și central din Nissa, îmi erà foarte simpatic. Viața sgomotoasă de hotel, îmi devenise nesuferită. Și pe urmă eu cu proectele mele de viitor, mă găseam mai bine în această situațiune retrasă.

Venisem la Nissa întâmplător. Când am plecat din București, nu visam să ajung aici. Intenționea mea erà să merg direct la Paris, unde mă aștepta o afacere importantă. Eram așà de grăbit, încât abià sosit la Viena, îmi schimb itinerariul. Ce m'a silit să fac acest lucru, să las drumul cel drept și să mă opresc la Nissa, nu pot bine nici azi să-mi explic.

Eu aveam un proect foarte serios și chiar foarte inteligent, pentru un tânăr care își are în vedere numai viitorul lui. Moștenind peste 250.000 lei, dela un unchiu al meu, cea-dintâi problemă care mi-am pus-o, e: ce voiu face cu acești bani? Spiritul meu de ordine și de economie, mi-a arătat numai decât adevăratul drum. Am transformat imediat creanțele din cari se compunea legatul, în numerar, în bani

EDITURA PENTRU LITERATURĂ CONTEMPORANĂ
CONTEMPORARY LITERATURE PRESS

lichizi, în hârtii noi de câte o mie. Odată terminată această operațiune, am stat mult să mă gândesc: ce voiu face efectiv cu acești bine? Cea mai bună soluție e să merg la Paris, să examinez acolo șansele, să pipăi pulsul, să-mi plasez capitalul meu în cunoștință de cauză. Natural ideia care-mi surâdeă mai mult, erà să cumpăr valori străine. Valorile străine, orice s'ar zice, sunt cele mai bune, cele mai sigure și cele mai căutate.

Raționamentul meu erà excelent, erà solid, așa că eram încântat eu însumi de el. Am luat deci trei cecuri în valoare totală de 250.000 lei. Eram cu ele intacte când am descins în gară la Nissa.

Eram prea serios, pentru ca să mă gândesc la aventuri. Eram prea cumpătat de felul meu, pentru ca să-mi fie teamă că am să-mi cheltuesc aici moștenirea. De altfel eu niciodată n'am văzut cu ochi buni pe prietenii risipitori. Aveam pentru ei dispreț și-i evitam în mod sistematic și prudent, pentru ca să nu mă „tapeze". Rareori, când am împrumutat vreun camarad, cu câte cinci franci sau cu câte un pol, am avut grija să-i execut, pentru ca să nu rămân în pierdere.

— Câți imbecili s'au ruinat aici! Toți au trecut pe acest peron...— a fost prima reflecție pe care am făcut-o când m'am dat jos din tren.

După 15 zile de ședere în Nissa, mă decid să-mi iau acest apartament. L'am ales după gustul meu... Se compune din două camere și o sală de bae. Bine situat aveà vedere la stradă. În stânga o grădină de palmieri și de cactuși.

Eram liniștit. Neturburat de nimeni, gustam aici

EDITURA PENTRU LITERATURĂ CONTEMPORANĂ
CONTEMPORARY LITERATURE PRESS

în tăcere, cu degetul pe buze, tot parfumul unei clime delicioase şi admirăm cu o emoţiune naivă, splendoarea acestei miraculoase naturi. Azi mai ales am stat ceasuri întregi dinaintea ferestrei mele. Am respirat mirosul îmbătător al lămâilor şi orhideelor care venea de jos din grădină până la mine la etaj.

Mă găseam aşa de bine. Şi îmi construiam aşa de frumoase planuri. Când deodată aud soneria la scară şi îmi zic cu un aer distrat:

— De sigur că nu e pentru mine. Cineva caută pe unul din locatari. Pe mine n'are cine mă importună în acest refugiu.

Totuşi din conversaţia cu femeea de serviciu, prin fereastra deschisă, am înţeles că s'a pronunţat numele meu. Intrigat şi contrariat, aştept să văd cine se anunţă.

Bona apare cu o carte de vizită şi înainte de a mi-o arătă, îmi spune:

— O compatriotă.

„D-na Gabriella Lutzescu".

Citesc şi recitesc aceste trei cuvinte. Nu cunosc. Bona surprinsă că mă grăbesc aşa de puţin, îmi spune râzând, că persoana care aşteaptă afară, e aşa de nostimă şi de elegantă, încât bărbaţii în România trebue să fie foarte fericiţi că au astfel de femei. O rog atunci s'o introducă înăuntru. Şi eu mă aranjez.

Oh, ce surpriză! Ce ridicol sunt, să nu-mi închipuesc, cine puteă fi.

— Ionel!

— Gabriello!

EDITURA PENTRU LITERATURĂ CONTEMPORANĂ
CONTEMPORARY LITERATURE PRESS

— Aici... E posibil? Ești de mult? Bonjour!... Ești singur?

Sunt mișcat până la lacrămi. Îi sărut mâinile amândouă cu recunoștință și cu plăcerea care o ai, când întâlnești în țări străine pe unul din ai tăi.

Gabriella era cea mai bună prietină a surorilor mele. Colegă de pension la Călugărițe, ea petrecuse fiecare Duminecă, la noi în familie mai mulți ani. Fiica unui colonel de artilerie din Târgoviște, s'a măritat cum a ieșit din școală, cu un mare proprietar din Ialomița. Și de atunci i-am perdut urma. Știam de la surorile mele, că era foarte nenorocită în această căsătorie. Fiind săracă, ea a luat un om inferior ei, ca cultură și educație și mult mai în vârstă. Știu că au trăit câteva luni; au divorțat sau bărbatul ei a murit la o vânătoare, n'aș puteă spune exact...

Eu însă o simpatizam și mai ales ca june încă de când veneă pe la noi în casă, îi făcusem un început de curte. Acum gândul la căsnicia ei nefericită, îmi inspiră un sentiment de înduioșare și o dorință de a mă pune cu totul la dispoziția ei.

— Te-am deranjat .. Sunt sigură. Ai rămas acelaș. Serios, tacticos, cu anume obiceiuri, cu tabeturi... Vai, ce bine îmi-aduc aminte! Cum au trecut toate! Ești tot așa cu planuri, cu proiecte, cu combinații de viitor? Spune drept Ionel. Sunt convinsă că nu te-ai schimbat. Nu te-aș fi turburat de loc din liniștea în care văz, că te simți așa de bine în acest apartament simpatic. Te-am găsit însă pe „lista străinilor" de aici. N'aveam de loc siguranță că ești

EDITURA PENTRU LITERATURĂ CONTEMPORANĂ
CONTEMPORARY LITERATURE PRESS

d-ta Ionel. Forțată de împrejurări, am venit să-ți cer un serviciu și un ajutor.

— Poți să contezi pe mine, Gabriello, îi răspund eu grav.

— Mi s'a întâmplat ceva așă de extra-ordinar, în cât s'ar puteà să povestesc cui-va, fără să mă creadă. Nu, să vezi — trebue să aibă cine-va ghinionul meu, pentru ca să pățească așà ceva. Ah, nu — spun drept — mă mir cum poate să mai fie cine-va așà de tare...

Cum mai am atâta curaj și nu-mi perd capul de tot. Știi că eu eram în proces de divorț, cu soțul meu, când a avut un accident la o vânătoare și a murit. M'am retras la Târgoviște la biata mama.

Dumnezeule, ce groapă e Târgoviștea! Mă plictiseam oribil! Am stat în situația asta mai mult timp. Intr'o zi am crezut că a venit și salvarea mea. O vară a tati, căreia noi îi ziceam: „tanti Anna la folle", din cauza curiozității și excentricităților ei, s'a oferit să mă ia iarna asta la Nissa, unde de altfel veneà regulat în fiecare an. Înțelegi, ce surpriză și ce bucurie pe mine, cum am acceptat această propunere, care mi s'a părut din primul moment ca un vis.

Am plecat. Și iată-ne amândouă puse, într'o pensiune modestă, în rue Croix de Marbre.

Din prima zi am văzut cu cine am de a face. „Tanti Anna la folle" își merita numele ce i l'am dat noi când eram copiii. Am suportat, înțelegi, că n'aveam ce face. De o lună de zile suntem aici și ce am suferit, o! nu-ți mai descriu. Poate că ai să dai din cap și n'ai să mă crezi.

Era o maniacă religioasă. Eu poate că-ți aduci

EDITURA PENTRU LITERATURĂ CONTEMPORANĂ
CONTEMPORARY LITERATURE PRESS

aminte numai înclinațiuni de astea, n'am avut. Închipuește-ți îi căsunase să mă convertească și pe mine. Și mă tortură cu tot felul de rugăciuni și de lecturi. Acum vre o 2 ani, trecuse la catolicism și ținea să facă din mine o adeptă nouă. Am rezistat. Am rugat-o. Am protestat. Imposibil..

Nu e tot. Mă încuiă cu cheia în casă, în cele din urmă. Mă bruscă. Găsea că prea sunt cochetă, că prea mi se face curte și că nu pot să deviu în viitor de cât cocotă. In sfârșit, Ionel, ce am auzit și ce am suferit, nimeni nu poate să-și facă idee. Eri s'a întâmplat însă ce am prevăzut mai puțin.

Cum poate să aibă cineva atâta ghinion! A plecat... Unde? Nu știu. A plătit pensiunea.

Și-a luat bagajele și pe ale mele. Probabil că s'a întors în țară. E îngrozitor!... Altcineva în locul meu, ar fi înebunit în situația asta... E absurd. E stupid, nu e așa? Să rămâi cum mă găsesc eu acum. N'am nimic, Ionel. Nu mă jenez să-ți spun. Trebue să cerșesc. Să faci ceva, ca să mă pot întoarce acasă. Te rog ajută-mă. Ia-mi un bilet de tren. Să pot plecă, cel mai târziu poimâine. Ce nesansă să am. Vai e absurd. E ridicul să mă lase cineva așa. Tu nu găsești?

Asupra mea întâmplarea aceasta a făcut o impresie profundă. Gabriela însă nu era abătută. Natura ei veselă și expansivă, triumfă chiar într'o imprejurare așa de grea.

— Știi cum sunt eu acum, Ionel? Doamne cum îmi mai vine!... Exact cazul, când pe la spate i se fură cuiva hainele și rufele în bae, așa mă găsesc eu acum. Se poate o acțiune mai caraghioasă și mai

EDITURA PENTRU LITERATURĂ CONTEMPORANĂ
CONTEMPORARY LITERATURE PRESS

răutăcioasă ca asta? Am rămas aceeași... Nu? Aveă dreptate. Gabriella erà aceiași. cum o cunoscusem eu. Lucrul acesta, mi a făcut o enormă plăcere. I-am risipit îndată ori-ce temere. Am asigurat o de devotamentul și de concursul meu. Am convins-o chiar să mai amâne câteva zile plecarea.

De altfel, ca argument îi aduceam și că mătușă ei, poate să deà semne de viață. Supărarea ei e momentană. Poate oricând să revie.

Am stat mult de vorbă. Ce bine te simți cu Gabriella! In tovărășia ei, descoperi în tine comori noi, forțe nebănuite, care așteaptă numai momentul prielnic, pentru a isbucni cu intensitate.

Toată noaptea n'am dormit... M'am gândit numai la Gabriella. Imi reaminteà Duminicele și vacanțele care le petreceà la noi într'una, cu atâtea detalii plăcute. O văd dansând Cache-walke. Și noi împrejurul ei transportați, entusiasmați, o aplaudam de pe o scenă mică improvizată. Erà un număr de senzație în reuniunile noastre de familie. O iubeam toți; tocmai fiindcă erà așa de îndrăcită. Mai ales cântà cupletele la modă, romanțele și ariile favorite... proaspătă, abia sosită în costumul ei de elevă la Călugărițe. Nici nu-și aruncà mantaua și începeà. Erà adorabilă. Mă vedeam, când i-am făcut declarație pentru prima oară, cum a pufnit și m'a făcut de râs, în cât rămăsesem cu o mică ranchiună, pentru această neașteptată ofensă...

A doua zi, m'am dus la pensiune, în Croix de Marbre. Și pe urmă, eràm brat la brat pe alea singuratecă, spre Cimiez. Ce ne-am spus? Oh! dacă ai puteà să-ți aduci aminte! In iubire nu știi nici

EDITURA PENTRU LITERATURĂ CONTEMPORANĂ
CONTEMPORARY LITERATURE PRESS

odată când începe. Știi numai când te afunzi adânc.

Ne-am logodit peste câte-va zile. Am făcut logodna simplu de tot. Eram de față numai noi adică amândoi singuri, în micul meu apartament din Dubouchage. Nunta erà convenit s'o facem mai târziu în țară.

Chiar de a doua zi, vântul nebuniei a început să bată cu atâta putere, în cât în spațiu de câteva săptămâni cecurile mele, legatul meu, a rămas numai ca o amintire. Am cheltuit tot. Am asvârlit tot, râzând cu iubita mea. Ea adeseaori mă întrebà, de unde am atâția bani și cum pot să cheltuesc astfel de sume. Eu însă o linișteam cu câte o glumă. Când insistà o asiguram, că posed sume codsiderabile din speculații la Bursă sau am realizat câștiguri imense mai înainte la Casino, la Monte Carlo.

Și se prindeà fiindcă n'aveam timp să reflectăm serios la lucrurile astea. Eram așa de preocupați și de absorbiți de alte chestiuni care ne făceau mai mare plăcere.

Toaletele Gabrielei! Să mă fi văzut... Devenisem maniac tot ca și „Tanti Anna la folle", nu religios însă, ci în chestiuni mai subtile, în lingerie fină de damă bunioară... Aveam pretențiunea că mă pricep și că am gust. Gabriella făceà haz, când după un paravan sau în fața unei oglinde, înaintea unei maestre a foarfecelui îmi dam părerea. Aveau de ce să mă iubească furnizorii. Plăcerea mea erà toată ziua să fiu în magazine, să cumpăr, să cumpăr, să-i fac cadouri, să-i aduc tot ce e mai scump, tot ce e mai rar, tot ce poate incântà o femee... Flori, bijuterii,

EDITURA PENTRU LITERATURĂ CONTEMPORANĂ
CONTEMPORARY LITERATURE PRESS

parfumuri, biblouri, dantele. Niciodată nu mi se părea că e de ajuns.

Unde nebunia a ajuns completă și a atins culmea, a fost atunci când am început să frecuentăm cercurile și Gabriella, îndemnată de mine, făceà diferențe fantastice la joc. Ea se pretà capriţiilor mele, cu o grație, cu un elan dintr'o instinctivă cochetărie, mergând chiar de multe ori înaintea dorințelor, pe care eram prea timid ca să i le arăt.

Pentru mine momentul, când apăream seara târziu cu ea, la „Grand Cercle" sau aiurea, în „decolté" mare, strălucitoare de brilante și de perle, erà unic. Vanitatea, orgoliul, satisfacția mea secretă, nu mai cunoștea limite. Eleganța și frumuseția ei, făceau senzație. Aveà atâta rasă în cât părea o regină. O lăsam să se așeze la masa verde, cu un vraf de bancnote. Și eu ea un chibiț treceam la spatele ei. Sau îmi plăcea să mă perd între curioși, să sorb efectul pe care-l făceà, în privirile tutulor ațintite spre ea. Sau să aud șoaptele celor care o admirau, o pofteau în mod tainic...

La început în primele zile, mi-aduc aminte,Gabriela făceà joc relativ mic. Un beneficiu de câte-va mii de franci, a încurajat-o, așà încât la urmă, ne perdeam vremea mai mult prin salele de joc.

Cum erà de așteptat, am căzut pe seria neagră. Intr'o singură seară ne-am curățat de 100.000 franci.

Pe la orele două noaptea eram liberi. Un fapt divers. Nu ne-am emoționat deloc. Lovitura erà teribilă, însă noi nu ne dădeau cont.

Conform obiceiului am plecat să supăm la Ernest. Eram însoțiți de doi prietini, de baronul Bianchi de Carcaro, fost diplomat brasilian, un om respectabil

EDITURA PENTRU LITERATURĂ CONTEMPORANĂ
CONTEMPORARY LITERATURE PRESS

și în vârstă. Celalt un tânăr Richietti, italian, un giovine amuzant.

Am luat o masă. Eram toți într'o vervă și într'o dispoziție nebună. Baronul povestea calm, corect, câte-va anecdote din cariera lui. La un moment dat Gabriela, îmi spune ceva la ureche, roșindu-se toată. Ea nu văzuse nici odată un „chambre separée". I-am denunțat curiozitatea și am făcut toți haz de ignoranța ei. Ne-am mutat. Eram mai bine. Ideia fusese excelentă.

Am continuat să petrecem. Să bem din abondență șampanie. Gabriela se simte deodată rău, are o sincopă... A trebuit să i se desfacă corsajul. Să i se rupă chiar, pentru ca să i se poată da ajutor mai repede

Richietti s'a scuzat și s'a retras ca un om bine crescut. Starea mea era deplorabilă. Am adormit fără să pot fi Gabrielei de nici un folos.

Peste o oră era ziuă. M'am deșteptat. Baronul făcea de gardă lângă noi. El pusese colierul de perle pe masă. Și aștepta ca un prietin credincios. Gabriella era culcată pe jumătate goală, în nesimțire. Se chemase un medic în grabă. In cameră miroseà a eter.

M'am alarmat și m'am rușinat de această oribilă scenă. Și pentru prima oară am avut impresia dezastrului spre care merg.

Gabriella s'a făcut bine. Și ceeace era inevitabil s'a întâmplat. După o săptămână nu mai aveam un franc.

Trebuiă să ascund adevărul. Nu-i puteam mărturisi starea în care mă găseam din lipsă de curaj, din

EDITURA PENTRU LITERATURĂ CONTEMPORANĂ
CONTEMPORARY LITERATURE PRESS

lașitate, din iubire prea mare față de ea. Mi-erà imposibil. Trebuià să mint până la sfârșit.

Am trecut pe la Cassa Cercului unde am expus situația în care mă găseam și mi s'a dat 2000 de franci. Eram hotărît să plec imediat. Motivul pe care-l invocam e că mă reclamă afaceri urgente în țară.

Nu voiu uità niciodată veselia Gabriellei. Tot drumul am suferit din cauza asta. Ea nu înțelegeà nimic. Seninătatea și lipsa ei de grije, mă exasperau.

Ideia de a mă răzbunà îmi încolțeà în minte. Cu cât mă apropiam mai mult de patrie, cu atât îmi dădeam seama de ireparabil... Cu atât îmi înmulțeam reproșurile, regretele .. Imi reveneau în minte iluziile, socotelile cu care plecasem,.. Vedeam legatul meu distrus în loc să fie intact, în valori străine, în plasamente strălucite...

Aveam o idee fixă. Să mă debarasez de ea. Deși fapta nu erà a unui gentilom.

Când am intrat în țară, m'am dat jos din tren, la o stație mică... după ce i-am lăsat o scrisoare pe care o păstrez în copie:

„Ca și „tanti Anna la folle", scumpa mea Gabriello, te „plachez" și eu. E pentru a doua oară când ți se întâmplă... Vai, cum să te mai consòlez? Eu te-am iubit însă, să știi și te iubesc încă, chiar în momentul ăsta.

M'ai ruinat e adevărat. Dar nu din vina ta, ci poate numai din a dragostei noastre. Eu nu pot să te iubesc altfel, decât făcându-ți cadouri și aducând tot la picioarele tale.

Acum când nu mai am nimic, trebue să renunț și

EDITURA PENTRU LITERATURĂ CONTEMPORANĂ
CONTEMPORARY LITERATURE PRESS

la tine. Poate că tu m'ai fi iubit și așa. Cine știe? Eu însă vreau să fiu sincer. N'aș mai garantà de mine în condițiile astea.

Ai fost cea mai dulce și cea mai nebună dintre „maîtresse". Așa ai fost până la urmă și așa vreau să mă despart de tine.

In sfârșit, Gabrielo, îți urez drum bun. Nu te mai gândi la ce a fost. Despre legătura noastră n'am să vorbesc la nimini. De acum încolo am să vegetez în mizerie și în obscuritate. Cu o amintire luminoasă și cu o singură recunoștiință, pentru tine.

Mai cum se cade, ca „tanti Anna la folle" îți zic cel puțin bonjour. Și te sărut pentru cea din urmă oară. Mai ales nu fi neconsolată. Haide recunoaște că nu sunt așà rău... că am fost credincios dragostii noastre, când am făcut gestul acesta... Poate urât, dar atât de necesar!

I.

EDITURA PENTRU LITERATURĂ CONTEMPORANĂ
CONTEMPORARY LITERATURE PRESS

SARAH

— Ce frumoasă ești Sarah!

— Ah, lasă-mă... De câte ori n'am auzit...

— Bine, da, eu îți spun, că ești frumoasă...

— Ei și?

— Că-mi placi...

— Zău.

— Mult, așa de mult, în cât...

— Vezi c'o să mă rogi ceva...

— Sigur Sarah.

— Ei și ce vrei să mă rogi?

— Să vii cu mine. Să vorbim... Uite pe strada asta...

— Hai, dacă zici! Numai să-mi spui repede ce vrei. M'așteaptă mama acasă.

— Eu sunt băiat bun Sarah. Să ai încredere în mine. Nu te uită că sunt numai căprar... Îți spun pe cinstea mea; nu umblu cu mofturi. Am învățat și eu niţică carte. Sunt și eu de neam; să nu crezi că sunt așa... Totdeauna mi-a fost dragă o fată ca tine.

— Ai mai cunoscut una ca mine?

— Ferească Dumnezeu!

EDITURA PENTRU LITERATURĂ CONTEMPORANĂ
CONTEMPORARY LITERATURE PRESS

— Pentru ce nu te duci cu ea?

El o apucă de mână.

— Sarah!

— Ce n'am dreptate?

— Nu înțelegi.

— Eu nu vreau nimic... Și pentru ce m'ai oprit, dacă îți place alta?

— Sarah!

El o apucă acum de mijloc. Ea fără să se apere, închide ochii și se lasă în brațele lui, ametită.

Ovreica îl întreabă încet, abia respirând:

— Cum te chiamă?

— Gheorghiță.

— Gheorghiță... fii deștept!

— Sarah... — îi murmură el la ureche cu emoțiune?

— Ce vrei dela mine?

— Să mergi... La marginea orașului... Am o odăiță cu chirie.

— Bine.

Au plecat. El avea un ordin de serviciu pentru trei zile la Iași. Fusese după atâtea luni de front, clasat la un serviciu auxiliar, la Centrul de Instrucție. Căută pe străzile „Capitalei" o femee și a întâlnit-o pe Sarah. Vorbeau acum amândoi, când el deodată privind în jos are o tresărire:

— De unde ai pantofii? Cine ți-a făcut rost de ei?

— Un Rus.

— Mă mir cum nu ți-e rușine, să vorbești cu mine!

— Și pentru ce te superi?

— Ascultă-mă. Ești o...

EDITURA PENTRU LITERATURĂ CONTEMPORANĂ
CONTEMPORARY LITERATURE PRESS

— Ce crezi că a fost ceva ?
— Atunci pentru ce ți-a dat Rusul pantofii ?
— Imi ceri socoteală ? Bine, eu nu ți-o dau.
— Sarah, ai dreptate... Ce prost sunt !
— Ah ! Gheorghiță, taci acum... Ea îl sărută și pe străzile murdare ale Tătărașilor, nu e nimeni de cât numai Caporalul cu fata lui înlănțuită de mijloc.

El are o floare la ureche. Și ea o haină stacojie, pantofi înalți și un mers legănat și sprinten de căprioară, care se duce înainte, pe poteci necunoscute... A luat-o la Bacău. Sarah a făcut cum a zis el. N'a mai dat pe acasă... Avea un inel de valoare dela acelaș Rus, pe care l'a vândut a doua zi, pe câteva sute de franci.

La Bacău cine nu știa de ovreica lui Gheorghiță ! Ea stă într'o căsuță la periferie și îl așteptă, numai noaptea, când fugeà dela cazarmă. Erà prea credincioasă. Ofițerii, ca să se răzbune, au voit să-l mute și-i făceau tot felul de mizerii.

— Pentru ce sunt așa de răi oamenii ăștia ? — îi spuneà ea când erau singuri.

— Pentru că ești tu așa de frumoasă Sarah !

* * *

Gheorghiță erà perdut. Bolnav de febră tifoidă în spitalul „Obuziere" de vreo două săptămâni, el erà condamnat definitiv de medici.

Noaptea și câte odată chiar ziua, Sarah se furișà în spital printre sentinele, până la patul lui și nu odată din cauza ei, se agravase starea bolnavului.

In delir el o strigà într'una : „Sarah !..."

Ea pândeà când nu erà nimeni și apăreà atunci lângă

EDITURA PENTRU LITERATURĂ CONTEMPORANĂ
CONTEMPORARY LITERATURE PRESS

el, îl sărută pe gură, pe picioare, îl ridică din pat, să-l strângă la piept, îi lingeă rănile, înțepăturile, pe care i-le făceau doctorii, ca să-i introducă serul și morfina.

Totuși Caporalul a scăpat cu viață și Sarah s'a îmbolnăvit.

Intr'o zi el stă prin curtea spitalului la soare, slab, în convalescență, cu scufie pe cap și în halat vărgat.

Un cosciug trecea pe șosea... El s'a suit pe gard și a strigat: „Sarah!“, rostogolindu-se...

In adevăr, eră Sarah.

26.111 — Tip. Profesională, Dim. C. Ionescu, str. Câmpineanu, 9.

EDITURA PENTRU LITERATURĂ CONTEMPORANĂ
CONTEMPORARY LITERATURE PRESS

PĂCĂTOASA...

— Ah! cum te vreau! — îngână voluptos Eugenica, la urechile lui Petre și, întinzând brațele-i albe în jurul gâtului lui:

— Cum te iubesc! cât îmi ești de scump, Petre! Dar ce e extraordinar, cum ne potrivim noi! Sunt nebună... Uite sunt nebună câteodată. Am și aerul; nu? Nu-mi răspunzi? Petre, Petre, nu ai nici o atențiune azi pentru mine? De ce nu ești mai tandru? Ah! ce bărbat posomorît și tăcut am luat. Posacule! Mă desgușți, vorbește! Petre, ce sunt mofturile astea? Nu mai înțeleg nimic. Te obosesc? Bine. Am să te las în pace. Te plictisesc, sigur, nu poți să stai numai cu mine. Ah! cunosc cântecul ăsta. Așa îmi trebuie, așa îmi trebuie!..

— Ai isprăvit?

— Nu... Sărută-mă!

— O singură dată, nu e așa?

— Petre, încă odată!

— N'am convenit adineaori așa?

El se execută.

— Suntem amândoi niște caraghioși, pe onoarea mea!

EDITURA PENTRU LITERATURĂ CONTEMPORANĂ
CONTEMPORARY LITERATURE PRESS

— O! ești rău dispus. Din ce în ce mă conving că ești rău dispus. Foarte rău dispus. Ce păcat! Vream să-ți fac o surpriză. Trebuie să renunț, trebue! Domnul e rău dispus. Ia întoarce spatele. Te rog nu te uită. Te rog fii bun și nu te uita, Petre!

El se execută.

— Poftim, ce vrei?

— Așteaptă.

Ea își face o schimbare în toaleta ei, și așa destul de sumară. Această schimbare e așa de radicală și de complectă, în cât, lipsită de orice complicațiuni, e ultima expresie a elegantei femenine. Ea apare așa în fața lui, furișându-se ca și cum ar vrea să se strecoare încet, pe nesimțite, în sufletul, în inima lui... Cu mișcări de pisică, cu ochi de seducțiune scânteetoare ea se trântește alături de el, ascunzându-și fața în părul ce i s'a despletit.

— Petre, nu știu ce să fac, să-ți plac. Ah! Nu știi cum mă descurajezi. Eu nu mai pot nimic în fața ta, nimic.. Sunt ca un sloiu de ghiață, Petre, sunt femeea cea mai nenorocită, cea mai nenorocită!...

— Ai isprăvit?

— Nu! nu! nu!

— Bine, când vei isprăvi să mă anunți.

— Posomorâtule!

— Eugenico, cel puțin asigură-te de uși... poza și toaleta asta...

— Mi-e tot una!

— Alaltăeri ai făcut acelaș lucru. Ai venit exact în acelaș costum în biroul meu, pentru ca un client care erà în sala de așteptare să te vadă...

EDITURA PENTRU LITERATURĂ CONTEMPORANĂ
CONTEMPORARY LITERATURE PRESS

— Mi-aduc aminte...

— E ceva ne mai pomenit!

— Ah! Cum am țipat!...

— Te cred. Dar a fost prea târziu. Vezi să nu se repete.

— Mi-e egal! Știi? Mi-e egal!

— A, te-ai supărat?

— Sărută-mă și-mi trece.

El se execută. Ea se scoală și închide ușile voioasă, fără nici o grije, ca și cum n'ar fi avut până atunci nimic de împărțit.

Apoi vine și se așează lângă el.

— Uite așa îmi place să stăm. Să stăm toată ziua, ce-mi pasă mie!

— De clientelă, de treburile mele... Asta ți-e indiferent!

— N'ai fost eri la tribunal?

— Astăzi, însă nu mă lași. Ce folos! M'a căutat un coleg... Am un proces la Curte și nouă ne arde de dragoste.

Ea se scoală și trece în fața unei oglinzi, fredonând:

— Tu nu-mi spui mie niciodată că sunt frumoasă, niciodată! Pariez că de n'aș fi soția ta, de ți-aș fi numai amantă, ai fi mai galant cu mine!

El dă din umeri ca un om care nu e înțeles.

— Petre, Petre, destul! Ah! jocul asta durează, se eternizează. Nu mai pot! isprăvește! Aruncă-ți masca!... masca asta de tip imposibil, de torturator, de nesuferit. Vreau să isprăvești! Înțelegi? Vreau să isprăvești!

EDITURA PENTRU LITERATURĂ CONTEMPORANĂ
CONTEMPORARY LITERATURE PRESS

— Și eu vreau să nu mai mă întrerupi dela ocupațiile mele. Odată pentru totdeauna!...

— Îți promit.

— Nu mai lucrez nimic...

— Știu, Petre.

— Cheltuesc numai și petrec!

— Și numai eu sunt de vină...

— Firește!

— Acum, însă mă ierți!

— Poftim! Să ne vadă cineva. Suntem după masă. Abia am dejunat, și uite, uite ce facem... Uite, cum ești... Hal! In ce costum... Nu, că suntem nebuni... E și de râs. Parole d'honneur!.. Eugenico, Eugenico, nu e serios!.. Isprăvește...

— Da, da, nu e serios!

Ei se strâng în brațe. Au renunțat deocamdată la explicații. El deabia mai poate să șoptească un ultim strigăt de revoltă:

— Ce scandal!

Iar ea să-i răspundă, în culmea fericirei, victorioasă:

— Ce nelegiuire! Nu-i așa, Petre?

Cineva însă, a bătut la ușe. Advocatul se desface din brațele ei încurcat, zăpăcit, jenat, cu vârfurile urechilor roșii.

— Vezi, Eugenico, vezi? Eu am știut c'o să fim deranjați. Eu ți-am spus că nu erà momentul. Trebue să mă cheme la Curte. Mi-a venit rândul.

El întrebă:

— Cine e?

— Un client! — răspunde cineva afară.

— Mă rog, cine e?

EDITURA PENTRU LITERATURĂ CONTEMPORANĂ
CONTEMPORARY LITERATURE PRESS

— Un prieten.

— A, e generalul! îl asigură Eugenica, fără să-și schimbe poziția.

— Crezi?

— Sigur, ce are face Petre... Lasă-l să aștepte!..

— Crezi?

— Da, ferește că e moșul. El e atât de indiscret. Nu știi că el are o specialitate: să vie totdeauna la momentul psichologic? De astă dată s'a întrecut. Am să-i servesc una mai pe urmă. Ai niște prieteni! E îngrozitor! Nu putem să stăm un moment singuri. Oamenii ăștia trebue să știe mereu ce facem. Ne spionează.

— Mon général, d-ta ești?

— Da, drăguță!

— Un moment să aștepți. Sunt ocupat, am o mică afacere.

— Nu, nu, vezi-ți de treabă. Caut pe d-na; vream să știu dacă e acasă?

— Poftim animalul! Ah! Lasă-mă să-i răspund.

— Eugenico, o să știe că ești aici...

— Lasă-mă!

— Mon général...

Intorcându-se la ea, care sosise lângă ușe:

— Taci din gură! Ești ridiculă! Ce vrei să faci?.. Mon général îndată!

In timpul acesta se aude soneria telefonului; Eugenica devine palidă.

— Allo! Da, da, eu... Curte, secția III. Sosesc imediat. A început? Imediat, imediat.

Petre, închide aparatul:

— Imbracă-te!

EDITURA PENTRU LITERATURĂ CONTEMPORANĂ
CONTEMPORARY LITERATURE PRESS

El își adună servieta.

— Eugenico, îmi pare foarte rău; eu am avut toată bună-voința.

O sărută pe frunte.

— Nu e nimica; la urma urmei, nu ești tu... Nu e decât generalul de vină.

— Rămâneți împreună. Oprește-l diseară la masă.

El a plecat; ea trece printr'o ușe de siguranță în buduar. Părul ei bogat cade în unde pe umeri și ridicând ochii spre tavan ea șoptește:

— Ce neșansă!

Apoi, cu necaz:

— Am să-i cer socoteală generalului.

II.

Eugenica Colescu e fără îndoială una din cele mai încântătoare femei din societatea bucureșteană. Măritată numai de trei ani, mariajul acesta păreà ideal sub toate raporturile; el aveà la bază iubirea. Avocat distins, Petre Colescu, deși foarte tânăr încă, făcuse o carieră strălucită... Își vedeà, cu regret însă, în urmă, activitatea, restrânsă, din pricina temperamentului soției sale. Printre prietenii ce-i vizitau și cari, erau destul de numeroși, erà totdeauna, un strigăt de admirație. Ei o considerau perechea cea mai fericită din lume. Nimeni nu bănuià că această unire aveà și ea o parte slabă; erà tocmai acest exces de fericire.

Numai generalul, mai filozof, și mai bun observator, aveà alte păreri, pe care le debită la început timid, apoi cu oarecare energie.

EDITURA PENTRU LITERATURĂ CONTEMPORANĂ
CONTEMPORARY LITERATURE PRESS

Eugenica erà acum gata pentru atac, hotărâtă să-i facă o primire puțin călduroasă acestui amic al casei, al cărui gest fusese mai adineaori atât de inoportun.

El se instalase confortabil într'un fotoliu, își aprinsese havana, priveà vag tapetele, fără să bănuiască teribilele proecte ce se puneau la cale în camera de alături.

Generalul Iosif Tutunaru, erà un om de vreo 54 de ani, aproape alb, solid, cu o înfățișare de «bonhomme», afabil, fără distincțiune, însă galant cu femeile; erà singurul din prietenii lui Petre care îndrăznise să-i facă curte soției sale, o curte bine înțeles foarte discretă, însă stăruitoare.

El își aveà în această privință ideile lui de vechi ofițer cu experiență, care avusese în vieață, atâtea aventuri, atâtea cuceriri, de necrezut aproape.

— Orice femee la urmă trebuie să cadă, — erà maxima lui favorită, cu care agasà în toate discuțiile, păstrând încă un aer de Don Juan.

— Astăzi am să știu ce vrea — își spune Eugenica — de ce mă plictisește omul ăsta așa? O să fie amuzant, nu? N'o să mă jenez deloc. Ba bine că nu! După ceeace mi-a făcut! A, vom vedeà noi, cine va învinge, ilustre general...

Ea își face ultimele preparative ale toaletei, cu o minuțiositate de cochetă incorigibilă.

— Moș Iosif. A, bietul moș Iosif! Vom vedeà noi care din doi? Voiu face la nevoe și pe M-me Putifar... A, e așa de bătrân... Săracul! Nu e pericol. Îl voiu umili însă; îl voiu rușinà pentru toată vieața. Ca să mi ajung scopul, n'am să-mi refuz nimic, nimic!

Ea sună. Apare femeea de serviciu.

EDITURA PENTRU LITERATURĂ CONTEMPORANĂ
CONTEMPORARY LITERATURE PRESS

— Să chemi te rog pe Jacques!

Chaufeurul intră cu șapca în mână.

— Să-ți schimbi cascheta!

— Da, coniță!

— Peste o oră să fii gata!

— Am înțeles, coniță.

— Ai schimbat anvelopa?

— Da.

— Bine, băiete. Tragi la scară, știi obiceiul; mă anunți.

Eugenica e într'o robe de chambre, cu pieptul desfăcut puțin în față, cu brațele goale, în dantele, gura ei mică are o mișcare de neastâmpăr; în figură i-se citește o stare de supraexcitare ce o transformă, o face de nerecunoscut, și îi dă strălucirea, imaginea expresivă, a unui demon frumos.

Ea sună din nou:

— Să vie aici, d-l general.

El intră cu o mișcare largă și cu un surâs de om de lume.

— Bonjour mon brave, bonjour mon général! In sfârșit, în sfârșit, te-ai ținut de cuvânt. Ai venit mai de vreme ca de obiceiu la noi. Te rog să mă ierți că te-am făcut să mă aștepți. Dar știi ce insuportabile suntem noi, femeile, cu toaleta noastră. Știam că ești dincolo, însă nu mă puteam decide să mă grăbesc

— Doamnă, sunteți... zeița Afrodita când iese... din spuma mării.

— Mon général, mon général, să fim serioși!

— Să-mi dau osteneala, Doamnă!

— Bravo, așa îmi place!.. Totdeauna ataci. Totdeauna înainte, niciodată înapoi...

EDITURA PENTRU LITERATURĂ CONTEMPORANĂ
CONTEMPORARY LITERATURE PRESS

— Ce să fac, Doamnă? Așa e meseria mea de militar, în care am îmbătrânit...

— E foarte frumos. Ei, succes și de aici înainte!

El nu i-a dat încă drumul mâinii pe care a sărutat-o, cu un respect și cu o curtoazie desăvârșită. Ea n'a făcut nimic ca să și o ia înapoi.

Erà bine azi generalul. Erà «în formă». Părea mult mai tânăr ca în zilele celelalte. Pentru prima oară ea îl găseà amuzant, plăcut, interesant. Acest «colos» nu erà așa de antipatic, cum i-se părea la început.

Acest bătrân nu erà așa de ridicul și de respingător, cum și-l închipuise până atunci. Erà un om, un bărbat. In fața lui se simțeà turburată.

Hotărîtă să-l braveze, să-i facă o farsă, de care aveà să râdă la urmă cu poftă, ea li sufereà ascendentul; privirea lui puternică și clară îi impuneà.

Eugenica simțeà ceva ciudat, nervos, efectele unei senzațiuni bizare, pe care nu o mai avusese multă vreme. Cu o volubilitate în voce, cu o privire intensă îi spune:

— Ia loc, mon général. Nu știi câtă plăcere îmi faci. Ah! Imi-ești un bun prieten... Acum văd! Vii să mă vezi. E foarte frumos asta din partea dumitale, d-le general... Uite, nu știi cât sunt de recunoscătoare... Cât am să țin de azi înainte la dumneata.

Această primire neașteptată dărâmă calmul generalului:

— O, doamnă!...

Ea îi întinde mâna cu o grație, cu o insistență deosebită.

EDITURA PENTRU LITERATURĂ CONTEMPORANĂ
CONTEMPORARY LITERATURE PRESS

— Da, da, să fim prieteni!.. Am nevoe... Îmi promiți?

— Vai!

— Eziți?

— Dimpotrivă. Nu știu ce să cred.

— Mon général, mon général. Să-mi dai voe. Ascultă-mă. Avem să ne înțelegem îndată. Întâi: am să fiu indiscretă. Iosif... e un nume greu, de Biblie. Ah, nu zice nimic. Femeea care te-a iubit, mon général, cum ți-a zis?

— În multe feluri.

— Iosif, în orice caz, nu.

— Ai dreptate.

— Sif... Sif, mon brave... îți place? Eu așa am să-ți zic.

— Fie.

— Nu ești mulțumit?

— Coniță, râzi de mine.

În ochii ei sunt câte-va lacrămi.

— E posibil? Cum mai e posibil, să-ți închipuești asta?

— Totuși e de necrezut.

— E adevărat... E adevărat...

— Mă iubești?

— Cum poți să te mai îndoești? Ce probă vrei să-ți dau? Mai e nevoe de vreuna! Dar e clar... Ah! dacă-ți dau tot. Tot... Sunt gata. Ia, Sif. Pentru numele lui Dumnezeu.. Ce faci? Un general e mai întreprinzător. Uite eu închid ușile... am cheia în mână.

Ea se duce și se întoarce.

— Ce zici?

EDITURA PENTRU LITERATURĂ CONTEMPORANĂ
CONTEMPORARY LITERATURE PRESS

Sif rămâne împietrit. El o privește, îi surâde ca un copil cuminte, îi sărută mâinile amândouă. Nu răspunde încă nimic.

— Sif, mon brave... Vrei o probă? Vrei o probă decisivă, că vreau să fiu a ta? Iat-o. Iat-o. Grăbește-te pânâ e timp.

Ea își desface agrafa din față. „Robe-de-chambrul" alunecă moale, cu un foșnet ușor, de-a lungul corpului jos. Se apropie, astfel de el și dintr'un salt e la gâtul lui.

— Sif, sunt a ta!

Ofițerul se desmeticește la această atingere dulce, neobicinuit de dulce. Se simte biruit, învins, ca o jucărie a ei și abiă îi zice:

— O, mersi.

El o strânge cu putere la pieptul său lat, pe tunica lui cu brandenburguri, încât ea e aproape, să strige.

— Nu visai asta, Sif. Eu însă o știam, o prevedeam demult. Mi-e indiferent, cum mă judeci. Eu sunt fericită... Ah! Pot s'o spun...

Deodată cine-va bate la ușe. Generalul e în mijlocul odăii.

— Cine e?

— Sif! Nu te speria. E șofeurul. Mă anunță că automobilul e la scară.

Făcând câți-vă pași, pe covor, agitat, el îi se adresează cu un tremolo în voce:

— Doamnă, nu e prudent ce facem. Trecutul meu, prietenia mea pentru Petre, mă face să fiu cu băgare de seamă. E și o chestiune de conștiință aici...

EDITURA PENTRU LITERATURĂ CONTEMPORANĂ
CONTEMPORARY LITERATURE PRESS

— Sif, e prea târziu...

— Regret, dar vedeți, acum mi-am adus aminte. E prea grav... E inutil.

Din nou bate la ușe.

— Coniță, automobilul.

— Bine, Jacques. Mon général, să-mi dai voe, să-ți spun... Ești un laș!

Și se scoală repede din așternutul în care sta îngropată. Ca și cum nu s'ar fi întâmplat nimic:

— Mon général, am să te rog, să treci în odaia cealaltă; mă îmbrac.

III.

Sunt orele 6. La Șosea echipagele au început să-și facă apariția. Mișcarea care e de obicei la această oră, nu a atins încă punctul culminant. Pe aleea pietonilor e lume mai multă și animația mai mare. Generalul Iosif Tutunaru, cu doi tineri, unul în dreapta și altul în stânga, merg încet de vorbă, cu capul gol, lovind din când în când cu bastonul, nisipul de pe alee. Ceva mai departe îi urmează o trăsură luxoasă de piață.

— Mon général, fii sincer... Știu că-i vezi foarte des... D-na Colescu e extraordinară. Ah, ce femee! Ce femee! Bucureștiul tot e amorezat de ea.

— Aveți dreptate, băeți.

— Se pare că nu e nimic de făcut. Adoră pe bărbatu-său. Ce crezi?

Generalul nu răspunde nimic.

— Pe onoarea mea, mon-cher... Ca să fii iubit,

EDITURA PENTRU LITERATURĂ CONTEMPORANĂ
CONTEMPORARY LITERATURE PRESS

de o astfel de femee, trebue să ai șansă... Colescu a avut-o! Bun băiat. Nu es decât împreună. Se ține de el, mon cher, e puțin lucru asta? Are aerul să fie nebună după el. Ce zici, mon général?

— Nu știu nimic, băeți.

— Uite-o... singură!

— Nu se poate.

— Dacă-ți spun...

— Ce încântat sunt, că e fără Colescu. Semn că o să-și ia un amant.

— S'o mănânci! Are ceva femeea asta, de te dă gata din întâia clipă.

— Fie vorba între noi, mon général, taci ca un motan.

— Dragii mei, sunteți copii. Eu sunt un ramolit. Ce să mă mai amestec?

— O viață întreagă ai făcut pe modestul. Nu putem mâncà o pâine depe urma d-tale.

Intr'un «Torpedo» splendid, Eugenica cu Jacques la «volan», trece într'o viteză nebună, printre teii înfloriți, printre șirurile de trăsuri, cari merg potolit pe șosea.

Au ajuns la Minovici.

Oprește.

Jacques stopează.

— Jacques, pentru ce ai oprit motorul?

— Coniția dorește să meargă înainte?

— Da, băete.

— Am înțeles.

Au trecut de Băneasa.

— Jacques, oprește!

EDITURA PENTRU LITERATURĂ CONTEMPORANĂ
CONTEMPORARY LITERATURE PRESS

— Coniţa doreşte, chiar aici?

— Nu, lângă pădurea asta. Treci şanţul. E un drum de care, nu? Am puteà merge pe el.

— Cum bine-voeşte coniţa.

— Doamne, ce frumos e! Stai te rog aici. Jacques să ne dăm jos. Acum poţi să opreşti motorul. Nu mi-aşi fi putut închipui, că lângă Bucureşti poate să fie un colţ aşa de poetic. Oamenii la ţară sunt mai fericiţi decât noi, îmi vine să cred câteodată.

— Da, coniţă.

In stânga e o tarla de porumb. Porumbul a crescut aşa de mare, în cât omul nu se poate vedeà călare.

— Jacques, mi-ar fi frică să trec pe aici.

— De ce coniţă?

— M'aş simţi aşa de singură. Şi totuşi mi-ar place...

— Incercaţi... Nu e nimeni.

— Jacques. Vino după mine.

— Coniţa nu trebue să aibă nici o grije.

— Să mă aperi tu. Mai aproape Jacques! Mai aproape. Ca să mă aperi.

— Coniţa crede că e nevoe?

— Doamne, ştiu eu?

— Jacques.

— Coniţă...

Ea îl apucă intenţionat de mână.

— Sunt mai sigură aşa.

Mâna asta aspră, brutală, stângace, ea o strânge cu un fel de plăcere. O trage după ea, nu-i opune nici o rezistenţă. O aşteaptă puternică, dureroasă, să se înfigă în spatele ei, în jurul mijlocului ei, de-

EDITURA PENTRU LITERATURĂ CONTEMPORANĂ
CONTEMPORARY LITERATURE PRESS

licat, ca să țipe... Ea se întoarce cuprinsă de neliniște, palidă și se uită în ochii lui.

— Jacques, am obosit.

— Coniță ar puteà să șadă.

— Să stai și tu lângă mine.

— Cum dorește, coniță.

— Da, dar cum? Jos, pe pământul gol... O să putem?

Jacques e un tânăr simpatic, brun, un tip de „bulldog" încăpățânat, cu ochi vioi și fața rasă. Sub aerul lui cuviincios, el ascunde o îndrăzneală, fără margine. Mișcările lui sunt repezi, pasul decis, tot caracterul lui se acordă cu meseria lui de șofeur.

— Nu ne vede nimeni, Jacques...

— Nu, coniță.

— Jacques, Jacques. Ce faci? E cu putință? Te rog... Te rog. Ai milă puțin de mine. Cât de puțin... Jacques. Pentru-ce faci asta?

— Coniță e păcat de rochie...

— Jacques, ai răbdare. Vai! Nu pot... Gândește-te puțin la mine. Jacques! Jacques! Sunt perdută!..

* * *

Automobilul se întoarce. Ea stă în fund și șofeurul la locul lui în față.

El sare acum corect, cu un salut adânc, deschizând ușa stăpânii sale în pragul casei.

— Bună seara, Jacques — îi spune ea cu un surîs.

— Sărut mâna, coniță — răspunde smerit.

— Petre, am avut un accident... Privește mâinile, spatele, mai ales spatele... sunt vânătă, e o rană Am

EDITURA PENTRU LITERATURĂ CONTEMPORANĂ
CONTEMPORARY LITERATURE PRESS

căzut de pe scara automobilului. Petre e îngrozitor... tot corpul, sufer. A fost tare, așa de tare!... Toată viața am să-mi aduc aminte!

— Te îngrijesc eu.

— Merci, Petre, Nu e nimic grav. Sunt mulțumită... Plimbarea asta mi-a făcut așa bine.

— Știi că s'a pronunțat Curtea. Am câștigat procesul.

— Bravo! și tu ești mulțumit atunci?

— Firește.

EDITURA PENTRU LITERATURĂ CONTEMPORANĂ
CONTEMPORARY LITERATURE PRESS